

Druga plat italijanske gospodarske vojne

Na podlagi podatkov iz italijanskih virov smo že v zadnji številki našega lista poročali, koi ima pravzaprav več škodo od italijanske napovedi gospodarske vojne Jugoslaviji, z bojkotiranjem izvoza iz Italije. Tedaj smo že omenili, da je g. Pella s tem nepremišljenim ukrepom zadel prav tržaško trgovino, v kolikor posreduje med Italijo in Jugoslavijo. Zadel je Trst v trenutku, ko je tržaško gospodarstvo sklenilo z dne 8. oktobra zapadlo v smrtno nevarno mrtvilo in ko Rim svojebojebevanje Trstu napoveduje deveto nebesa. Italijanska diplomacija in italijanski listi trobiljo v svet, da gre samo za preprečitev izvoza strateškega blaga v trenutku vojske napetosti. Povprašaje tržaške trgovce, kako to blago, ki ga ne smejo več izvažati v Jugoslavijo, ali ga lahko izvažajo samo v manjših količinah? Vemo tudi, da tržaška financa, ki je seveda v rokah Italije, sikanira nekatero tržaško trgovce, ki trčujejo v Jugoslavijo, iz različnih kontrolami in pregledi, ki napovedujejo strožje obdavčenje. Pogledajmo, kako se vedejo italijanske carinike, ki gre za blago, ki odhaja v Jugoslavijo ali prihaja iz nje. V smislu navodil iz Rima predstavljajo strateško blago tudi ljudski stroji, ki so jih naročili reške ladjedelnice v tržaški strojni tovarni pri Sv. Andreju. To tovarna sodi v kombinat »Združenih jadranskih ladjedelnice (CRDA) in jo po njih pod nadzorstvom italijanskega državnega holdinga IRI (Istituto per la Ricostruzione Industriale). Ti ljudski stroji naj bi gals majhne jugoslovanske ladje za obalno plovbo. Zdej zavlačujejo strojna tovarna izročite strojev, čeprav so bili delno že plačani in so se za dobavo strojev zavezale s pogodbo.

TRST PROPADA - BENETKE SE DVIGAJO Benetke odtegujejo Trstu tranzitni promet

Tržačane je tako presenetil anglo-ameriški skiep o izročitvi cone A Italiji, da gre za nazadovanje, ki je v zvezi s poljemanjem pomoči Avstriji. To kaže tudi zmanjšanje odhoda blaga po železnici (od 1,5 milijona ton na okoli 874.000 ton).
 Povečal se je izvoz iz Trsta po železnici v Nemčijo. Prišel je nazadovati dovoz blaga iz zaledja (od 575.000 ton na 536.000 ton). Ni dvoma, da bo promet v pristanišču še bolj nazadoval v prihodnjem letu, ko se bodo še bolj skrecile ameriške pošiljke.

PROMET PO MORJU

	1953	1952
Izkrancano blago	1.677.333	2.282.421
Vkrancano blago	693.362	663.313
Skupaj	2.370.695	2.945.734

PROMET PO ŽELEZNICI

Uvoz	536.232	574.851
Izvoz	874.204	1.485.894
Skupaj	1.410.434	2.060.745

Po vsem tem je celotni promet po morju nazadoval od 2.945.734 na 2 milijona 370.695 ton, železniki pa od 2 milijona 960.745 na 1.410.434 ton, Očitno

je zlasti nazadovanje uvoza po morju (od 2.282.421 na 1.677.233 ton). Vse kaže, da gre za nazadovanje, ki je v zvezi s poljemanjem pomoči Avstriji. To kaže tudi zmanjšanje odhoda blaga po železnici (od 1,5 milijona ton na okoli 874.000 ton).
 Povečal se je izvoz iz Trsta po železnici v Nemčijo. Prišel je nazadovati dovoz blaga iz zaledja (od 575.000 ton na 536.000 ton). Ni dvoma, da bo promet v pristanišču še bolj nazadoval v prihodnjem letu, ko se bodo še bolj skrecile ameriške pošiljke.

PROMET V BENETKAH NARASČA

Ogledjmo si zdaj, kako se s prometom v Benetkah, ki so od nekdaj vodile neizprosno boj proti Trstu. Promet v letu 1953 nam daje povsem drugačno sliko. Promet v Benetkah namreč narašča, kakor je naraščal že pred drugo svetovno vojno, prav v času, ko je promet v Trstu nazadoval.

POMORSKI PROMET skozi Benetke (v tonah) v prvih 8 mesecih 1953, oziroma leta 1952:

	1953	1952
Izkrancano blago	3.116.909	2.699.659
Vkrancano blago	695.056	481.260
Skupaj	3.811.965	3.180.919

Napredek benetke luke je torej očitno. Se vidnejši nam postane vzpon Benetk pred Trstom, ako ugotovimo, da je promet skozi tržaško luko leta 1913

znal 3.450.000 ton, promet skozi benetško luko pa komaj 2.664.000 ton. Benetke so že davno presegle promet iz leta 1938, ki je v vsem tem letu znašal 4.207.000 ton, leta 1952 pa 5.091.814 ton. Tržaški promet je sicer še vedno nad prometom iz leta 1938, ko je po morju v osmih mesecih dosegel 2.158.625, toda na tej višini se vzdržuje samo še z ameriškim pošiljkami.

Benetke so že pred vojno izpodrivale Trst v njegovem naravnem zaledju (v Avstriji in Nemčiji). Po drugi svetovni vojni so nadaljevale to svojo pot. Benetani so vpeljali prosto luko prav po tržaškem vzorcu, ki je zazdal samo manjšega obsega. Kljub temu se da po italijanskih poročilih sklepati, da ta prosta luka izpodriva prav tržaški in anzinčni promet. Leta 1951 je promet v benetški luki dosegel 57.190 ton, a leta 1952 115.515 ton. Benetška poročila navajajo, da je ta napredek treba pripisati tudi TRANZITNEMU PROMETU Z VINOM.

Skozi Benetke je leta 1952 šlo 36.378 t vina, in sicer na Madžarsko, Nemčijo, Svico in Belgijo, se pravi v tržaško zaledje.

Da gre za očitno konkurenco Trstu se vidi tudi iz okolištin, da se je po drugi svetovni vojni Trst specializiral za tranzitni promet z italijanskim vinom.

PO SVETU

Desetletnica Republike Jugoslavije

Vsako leto slavijo Jugoslavoivni doma in v tujini 29. november kot Dan republike. Ta dan je AVNOJ (Anti-fašistično veče narodnog oslobodjenja Jugoslavije) na svojem drugem zasedanju v Jajcu proglasilo republiko. Letos je bila ta slovesnost izredna, ker je od tega dne preteklo deset let.

V Jajcu so se zbrali jugoslovanski državniki in parlamentarci ter velika množica drugih državljanov, ki jo je nagovoril na prostem maršal Tito. Dotaknil je, da je Trstskiška praprašnja. Izjavil je, da je Jugoslavija pripravljena umakniti iz meje svoje čete, ako to storijo hkratno tudi Italija. Ponovil je jugoslovansko zahtevo po vsem slovenskem ozemlju okoli Trsta, le nad samim mestom, kjer imajo Italijani večino, naj bi ga začasno upravljala Italija. Jugoslavija ne pojde na pogajanja z Italijo in z zahodnimi državami, ako bi morala na konferenci samo pristati na to, kar so že poprej pripravili. (Italija bi rada že pred konferenco dobila svojo oblast v Trstu; zato naj bi posebna komisija že pred konferenco proučila vprašanja prevzema oblasti). Odkločno je predsednik Tito odbil vsak poskus izvajanja pritiska na Jugoslavijo s strani Zahoda. Na Zahodu so Titov govor sprejeli splošno kot izraz dobre volje za končno spravo glede tržaškega vprašanja.

Amerika uvažava več Gospodarska krepitev drugih držav

(GUY SIMS FITCH)
 Dogodki zadnjih tednov so pritegnili ponovno pozornost na ameriško zanimanje za doseg zdrave in povečane trgovine z ostalim svetom.

Dne 14. novembra je predsednik Eisenhower govoril v Ottavi v kanadskem parlamentu o pomenu trgovine za razvoj gospodarstva. »V Združenih državah vedno bolj priznavajo, da svobodne države ne morejo povečati svoje produktivnosti in gospodarske moči brez visoke ravnj mednarodne trgovine«, je dejal.

Eisenhower je to svoje stališče ponovil prejšnji teden, najprej v poslancih svetovnemu kongresu o izkoriščanju mleka v Washingtonu in nato v poslancih četremu letnemu obnemu zboru Ameriškega sveta za zunanjo trgovino v New Yorku.

Tem njegovim besedam po su tudi že sledila dejanja. Prejšnji teden je zapril predlog ameriških proizvajalcev piv iz šipka za zvišanje zaščitnih carin. (Glej zadnjo številko »Gospodarstva«). Do tega sklepa je prišlo po izopni proučitvi vprašanja, katero mu je pred nekaj meseci predložila ameriška tarfna komisija. Ze nekaj dni nato je odklonil prošnjo ameriških proizvajalcev ročnih steklenih izdelkov za zvišanje carine na te izdelke ter jih je naslovil nazaj na tarfno komisijo za nadaljnjo proučitev tega vprašanja.

Ti predsednikovi ukrepi so v skladu s stalnim dviganjem ameriške zunanje trgovine v zadnjem času.

Iz poročila, ki ga je izdalo ameriško trgovinsko ministrstvo v zadnjih dveh tednih je razvidno, da narašča ameriški uvoz v rekordnem tempu. V prvih devetih mesecih letošnjega leta je dosegel vrednost osem milijard 306 milijonov dolarjev. Letos ameriški uvoz iz 7 mesecev zaporedoma presega uvoz iz tega meseca lanskega leta.

Hkrati pa, delno zaradi gospodarske obnove v tujini, katero pospešuje ameriška gospodarska pomoč, ameriški uvoz pada. Mnoge države so tako povečale in izboljšale svojo proizvodnjo, da so vedno manj odvisne od ameriških dobav, kar jim je omogočilo, da bolj donosno trgujejo med seboj.

Poleg tega pa omejujejo nakupe tujine v Združenih državah tudi razni trgovinski in valutarni predpisi. Ameriški nakupi blaga in uslug za uporabo v tujini, ki so v proračunskem letu, do 30. junija 1953 dosegli dve milijardi 600 milijonov dolarjev in se bodo še povečali, so tudi pripomogli k izboljšanju trgovinskih bilanc drugih držav.

Vsi ti činitelji so prispevali k dejanskemu izboljšanju tekočega računa mednarodnih plačil. V letu, ki se je končalo 30. junija 1953, so tuje države pri svojih transakcijah z Združenimi državami zaslužile 100 milijonov dolarjev.

Tako je ostali svet lahko izboljšal svoje zlate in dolarske zaloge. V letu, ki se je končalo 30. junija 1953, so se zlate in dolarske zaloge ostalega sveta povečale za dve milijardi 100 milijonov dolarjev. Ameriški gospodarstveniki so mnenja, da bodo povečane zlate in dolarske zaloge ostalega sveta primeren vir za kritje vseh začasnih padcev izvoza teh držav v Združene države.

Večina udeležencev obnove zhora Ameriškega sveta za zunanjo trgovino se je strinjalo, da se bo tako izboljšati kot uvoz povečal na bolj zdravi podlagi, če bo zasebna trgovina bolj delovna ter postopno odstranitvi carinskih pregrad v Združenih državah in drugje. Kljub ugovoru nekaterih predstavniki je občni zbor priporočil, naj ameriška vlada nadaljuje politiko pospeševanja svobodne trgovine z vsestranskimi napori za odstranitev ovir, ki se postavljajo mednarodni trgovini in investicijam.

ne v Evropi (OECC v Parizu). Stassen pravi, da Evropa gospodarsko napreduje. Zato bo mogoče prihodnje leto skrečiti ne samo gospodarsko pomoč iz Amerike, temveč tudi vojaško pomoč. Kaže, da bo Evropa lahko vzdrževala tudi dosedanje breme vojaških izdatkov, čeprav bi se zmanjšala pomoč M SA. Proizvodnja je napredovala v Zah. Nemčiji, Holandiji, Italiji in Vel. Britaniji. V Franciji je razvoj postal, ker je ta država obremenjena z vojno v Indokini.

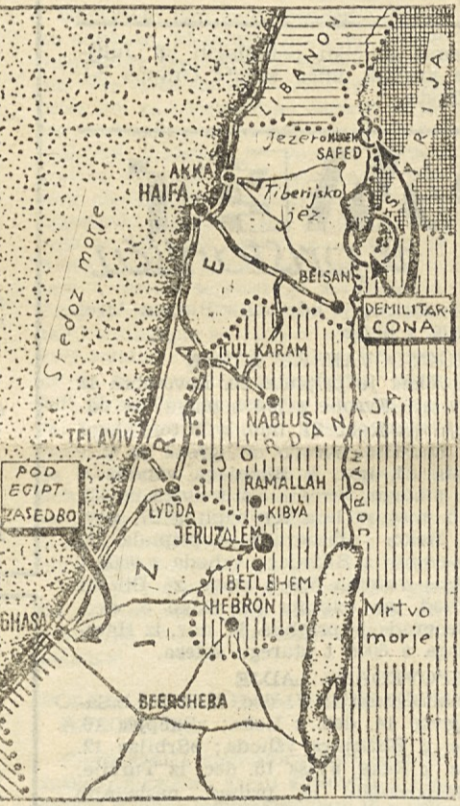
Nasprotniki vmešavanja Amerike v evropske in druge tuje zadeve (izolacionisti) so se združili v »Ameriški akcijski komitej« (American Action Committee) in sklenili, da bodo poživili agitacijo v obeh ameriških strankah (demokratski in republikanski) proti sedanjim zunanji ameriški politikli, ki strejni za svetovnim vodstvom in sprejema obvezje v Evropi, Aziji in po vsem svetu. Predsedniku Eisenhowerju so zagrožili, naj ne namešča več pristave internationalizma na važna mesta, sicer bodo tudi pri prihodnjih volitvah leta 1956 ustanovali lastno stranko, ki bo nastopila proti republikancem.

MED ARABCI IN IZRAELCI

Med Izraelci in Arabci, ki živijo v raznih sosednjih državah (Jordaniji, Siriji in Libanonu), je bilo že leta 1949 sklenjeno premirje, toda pravega mira še ni. Poročali smo že o vpadu izraelskih vojakov v jordanske vasi, samo v Kibitzi so vojski pobili okoli 50 civilistov. Zadeva je priložila pred Organizacijo združenih narodov. Proti ravnanju izraelske vojske so protestirali pri izraelski vladi tudi Angleži, ki bi se radi priklonili Arabcem. Zadeva je pred OKUN zvođenela, ker imajo v New Yorku, kjer je sedež ONZ, močan vpliv svetovne židovske organizacije. Do napovedanega strogega ukora Izraelci ni prišlo.

Izraelska vlada je pozvala glavnega tajnika ONZ, naj skliče konferenco med Izraelci in Jordanci v smislu določeb premirja. V imenu arabskih držav je predstavnik Libanona izjavil, da se Arabci ne bodo pogajali neposredno z Izraelom, češ da ti ne spoštujejo premirja. Po ustanovitvi neodvisne izraelske države je Izrael zapustilo okoli 700.000 Arabcev.

Nov spor je nastal tudi med Izraelom in Sirijo. Siriji očitajo Izraelcem, da so prekršili določbe o premirju glede demilitarizacije cone ob spodnjem Jordanu. Očitajo jim, da gradijo utrbe v tej coni. Izraelci odgovarjajo, da imajo svo pravico izkoristič demilitarizirano cono v civilne namene. Po njihovi različni premirja veljajo vse pravice, ki so si jih pridobili zasebniki pred vojno. Med temi pravici je tudi koncesija družbe »Palestine Electric Corporation« iz leta 1926, da ob Jordanu zgradi elektrarno. Družba je iz Jordana spejala po pre-

kopu vodo do umetnega jezera, kjer naj bi postavila elektrarno; od tod se oditaka voda v Genezarško jezero, kamor se izliva tudi Jordan. Izraelci so pričeli tudi izsuševati močvirje ob Jordanu. Kakor rečeno, trdijo Sirci, da je vse to delo proti določbam premirja. Tudi ta spor je bil predložen Organizaciji združenih narodov, ki ima na bližnjem vzhodu nadzornika za izpolnjevanje določb o premirju v oseh gen. Bennike.

Živahnější izmenjava med Turčijo in Jugoslavijo

Turška trgovinska bilanca, katere pasiva je znašala v lanskem prvem polletju 211 milijonov turških lir, je padla v istem razdobju letu na 113 milijonov, povečal pa se je letošnji izvoz od 506 na 574 milijonov, torej za 13 odst.

Pojačanje izvoza je pospešila proizvodnja poljedelstva in rudarstva, ki predstavlja poglavitni gospodarski vir te dežele; poleg tega je Turčija doživela letno izredno usodno leto. Dvig izvoza se nanaša predvsem na pšenico, tobak, surov bombaž, rž, koruzo, lešnike, oljivo olje, krom in mohair volno.

Precejšnje povisovanje pa je dosegel uvoz železa in jekla, strojev, lesa in goriva; precejšen je bil tudi uvoz cementa, narate, vome ter kemičnih proizvodov in zdravil. Padel pa je uvoz prečnih strojev in fine mehanike, umetnih gnojil, kave, avtomobilov, prevoznega materiala, pnevmatik, poljedeljskih strojev in bombažnih tkanin.

Turčija je od januarja do junija t. l. povečala svoj izvoz zlasti v Jugoslavijo (od 5 na 23 milijonov turških lir) in Grčijo (vpliv Balkanske zveze), dalje v ZDA, Izrael in Italijo. Prav tako je povečala svoj uvoz iz Jugoslavije, ZDA, Izraela, Češkoslovaške in Švedske; poleg tega pa so njeni važni dobavitelji Nemčija, Francija, Anglija, Italija in Kanada. Medtem ko je Italija v lanskem polletju v Turčijo trikrat več izvozila kot pa iz nje uvozila, je letos italijanski izvoz za 2krat in pol manjši od uvoza. V glavnem kupuje Italija surov bombaž, žito in koruzo, prodaja pa tkanine, stroje, umetna gnojila, zdravila, gorljiva olja in podobno.

OBSIRNA AMNESTIJA

Po svečanem zborovanju v Jajcu, na katerem je spregovoril republiški predsednik Tito, je jugoslovanska vlada na posebni seji proglasila obširno amnestijo; popolne amnestije (brisanja kazni) je deležno 5.312 oseb, delne pa 1.882.

KRALJICA V STRATOSFERNEM LETALU

Angleška kraljica Elizabeta II. se je s svojim možem knezom Edinburškim odpravila na obisk angleških kolonij. Potuje v stratosfernem letalu »Cano-pusk«. Obiskala je že Bermudske otoke in Jamajko.

RAZVESELJIVA VEST ZA GOSPODA CHURCHILLA

Predsedniki ameriške, angleške in francoske vlade se sestanejo na Bermudih, da bi se pogovorili o svetovnem položaju, zlasti pa o ruski politiki. Tik pred tem sestankom so Rusi v posebni notji izjavili, da so pripravljene udeležiti se pogajanj z zunanjimi ministri omenjenih držav, in sicer v Berlinu. Na sestanku bi razpravljali o združitvi Vzhodne in Zahodne Nemčije. Proučiti bi bilo treba tudi vprašanje udeležbe komunistične Kitajske. Za g. Churchilla, ki je prav pred odhodom na Bermude stopil v osemdeseto leto in bi rad pred koncem svoje politične kariere dosegel sporazum z Rusi — je bila ta vest vsevsekor ugodna. V Londonu pa tudi v Washingtonu ne izključujejo ruskega namena, da bi prišlo do razдора med Francijo in Anglijo na eni strani ter ZDA na drugi prvi dve želiti namreč sodelovati s Kitajsko, medtem ko druga odbija to sodelovanje in noče priznati komunistične vlade pod vodstvom Mao-Tse-Tunga.

NEMSKI GOSPODARSTVENIKI V AMERIKI

Nemski minister za gospodarstvo profesor Erhard, ki si je pridobil velike zasluge za obnovo nemškega gospodarstva po drugi svetovni vojni, je te dni obiskal ZDA. Spremljalo ga je več nemških gospodarskih znanstvenikov. Nemci so zagovarjali zlasti svoj predlog, naj bi se tudi za nemško marko uvedla za menzilnost v skladu z zamenljivo funto šterlinga nasproti dolarju. Odpavile naj bi se vse devizne omejitve.

Američani niso sprejeli nemškega predloga, naj bi Amerika dala tudi Nemcem vojska naročila off shore. V Washingtonu so jim rekli, da moravao prej ljudske skupščine ratificirati

NOV LUKSUZNI HOTEL V KAIRU

Ameriška Hiltonova hotelska družba, ki je lastnica cele vrste hotelov, objavlja, da bo prevzela obrat novega luksuznega hotela v Kairu, ki ga bodo zgradili na kraju slovitega Shephardovega hotela, ki je bil uničen pri lanskimh nemirih. Novi hotel bodo zgradili z egiptovskim denarjem. Hiltonova družba ga je vzela v najem za 20 let. Hotel bo imel 400 sob in bo stal 6 milijonov dolarjev. Dogaenjen je leta 1955 tem bo najsoodnejše opremljen, zlasti z najmodernejšimi napravami za ohlajevalno zratenje.

Sovjetski vpliv na Finskem narašča

Med Sovjetsko zvezo in Finsko je bila podpisana nova trgovinska pogodba. Sovjetska zveza je že danes glavna odjemalka finskega blaga. Ena tretjina letošnjega finskega izvoza, ki je dosegel 53 milijard finskih mark, je odšla na Rusko.

Z novo pogodbo si je Finska zagotovila uvoz izdelkov svoje industrije, predvsem vozil, dvigal in strojev; povečana je bila tudi izmenjava množičnih potrošnih predmetov. Lansko leto je šlo v Sovjetsko zvezo 25% finskega izvoza, medtem ko je pred vojno odstotek finskega blaga, izvoženega v Rusijo, znašal komaj 1 do 2%. Uvoz iz Rusije je od 1. junija 1953 narasel za 3 milijarde mark (28%) v primeri z uvo-

zom lanskega leta v istem razdobju. Prav za toliko je narasel izvoz iz Finske v ZSSR. Uvoz iz Vel. Britanije je nazadovol od 28,8 na 2,3 milijarde mark se pravi za 72%. Nazadovol je tudi izvoz v Vel. Britanijo, in sicer od 21 na 12,2 milijarde, se pravi za 42%. Prejšnjemu ministrskemu predsedniku Kekkonenu je ruski poslanik Ledebev ponudil razne ugodnosti politične narave. Vse kaže, da je ruska vlada potrdila te obljube tudi nasproti novemu predsedniku Tuomioji, čeprav ni tako dobro zapisan v Moskvi kakor Kekkonen. Tako so Rusi pripravljene dovoliti Fincem uporabo prekopa Saima, ki so ga po zadnji vojni priključili ZSSR in je dolg 56 km.

Manj pomoči iz Amerike

Za Marshallovim planom o ameriški pomoči Evropi (ERP oziroma ECA) je pričelo poslati Predstavninstvo za vzajemno pomoč (MSA - Mutual Security Agency). Delo tega je prevzela »Uprava za delo v tujini« (FOA - Foreign Operations Administration, ki ji načeljuje Harold Stassen). Ta je zdaj objavil svoje ugodne podatke o gospodarskem razvoju držav, ki so članice Organizacije za gospodarsko sodelovanje

Prav na vrhu Trstenika, pod Napoleonsko cesto, ki vodi od Obeliska do Proseka, stoji nad 300 let stara gosposka hiša z grbom nekdanje tržaške patriaršijske rodbine Bonomo; ta je dala Trstu — razen drugih veljakov — tudi enega škofa. Ta hiša je bila tedaj edina na trstenickem hribu od vrha do morja. Ves Trstenik je bil lastnina Bonomov. Skoraj ves hrib je bil pokrit s hrastovim gozdom, od katerega je ostalo nekaj hrastov le v ozadiju same hiše. Obdelana polja, na katerih so živeli kolonci, so se raztezala le niže pri morju — na današnji Greti — na obirni visoki planoti, edini v spodnji okolici, od današnje radijske oddajne postaje do gosposke hiše, pa so bili pašniki in travniki, do katerih so imeli določene pravice tudi openski kmetje. Dovoljeno jim je bilo, da so pozimi lahko gнали na pašo svojo živino, ko je kraške pašnike zamel sneg. O tem nam pričajo stari tržaški dokumenti, ki po ročaju o sporih med gospodarji Trstenika in openskimimi kmeti zaradi teh pašnikov.

Ko je Trstenik pokrival hrastov gozd V hiši Bonomov in Ekonomov - Trstenik ne „Monte Radio“

znana po svojih nekdanjih mlinih pri Sv. Andreju in v Videmski ulici št. 11. V omenjeni trstenični hiši, kjer je prebival Aleksander Ekonomo do svoje smrti, hranijo zanimivo knjigo iz leta 1788, ki ima na sprednji strani platnic natisnjen naslov »Terstenika z letnico MDCCCLXXXVIII. Ta knjiga pa ne govori o Trsteniku, ampak »Sopra le Monte de Vescovi di Trieste« (0 denarju, ki so ga kovali tržaški škofje). Knjigo je spisal neki Ornitoe Lusiano (Lužan?) in jo posvetil tržaškemu magistratu, tiskala pa jo je leta 1788 »Ges. Reg. Privilegiata Stamperia dell'Eccelso Governoe«, poznejša Lloydova tiskarna, ki je bila v Lloydovih palači na Velikem trgu.

Knjiga je pisana v italijanskem jeziku, dokumenti — med katerimi je najstarejši iz leta 902 — pa so objavljeni v latinskem originalu. Na drugi strani čitamo: »In fronte dell'Opera è la veranda della parte posteriore del Bene (slika večkrat omenjene hiše) di Terstenick dell'Autore Andreas Josephus Bonomus Christophori Filius.

Iz tega bi se dalo sklepati, da je to knjigo napisal Andrej Bonomo, ker si ne moremo misliti, da bi se označba »Autore« nanašala na Andreja kot gra-

ditelja hiše. Zraven tega bi si sicer ne mogli zaglati dejstva, da je knjigi razen omenjene pribična še druga slika, ki prikazuje pročelje te hiše. In slednjim ni nobenega razloga, da bi se v tej knjigi vsa druga strana posvečevala Andreju Bonomu in njegovi hiši, ako ne bi bil on sam njen avtor. Kdo pa je potem ta Ornitoe Lusiano? To je prav gotovo akademsoko ime (kakor so bila tedaj v navadi) Andreja Bonoma, ki je bil — namreč Lusiano membro dell'Accademia degli Arcadi Romano — »Sonziazia«, kakor je povedano na naslovni strani knjige. Zato se tudi ta knjiga hrani v nekdanji Bonomovi rezidenčni hiši na trstenickem hribu. Zanimivo je, da v tej knjigi, ki je bila v platnicah natisnil naslov »Terstenika«, ki bi sicer ne imel nobene zveze z vsebino knjige.

Trstenik (Terstenick) se je torej že leta 1788 in še prej imenoval hrib, ki se dviga v Trstu neposredno nad glavno postajo, kjer je zgradila Italija svoj »Faro della Vittoria« in ga poitalijancila v »Monte Radiol. Na njem so našli ameriški zavezniki iz zadnje vojne zgradili povojni celo mesto za laške priselčence in družine svojih vojakov. Leta 1788 tiskarna italijanska knjiga nam dokazuje, da niti Italijani niso imeli nobenega italijanskega imena za slovenski Trstenik, medtem ko so šele

pred koncem preteklega stoletja začeli uporabljati spako »Tristenjansko«.

Tudi po svoji splošni vsebini je za nas Tržačane ta knjiga zelo zanimiva, ker prikazuje slike starodavnega tržaškega denarja in nam na podlagi dokumentov dokazuje, da so v 13. stoletju tržaški škofje kovali tržaški denar, in sicer do začetka 14. stoletja, ko je prišlo naše mesto pod časno benetško zasedbo. Tudi danes bi lahko imel Trst svojo lastno gospodarstvo in svoj lastni denar, da niso tega preperečili anglo-ameriški upravitelji v korist svojim benetškim prijateljem in na našo škodo.

Danes dokaj skraćeno trsteniško posestvo pokriva še vedno 58 hektarov (500.080 kv. m) zemljišča in je last domače posestnice Druge Ralca. Razteza se od Napoleonske ceste do radijske postaje na planoti; na levi strani do žleba pod Trstenikom in od vodovodne postaje; na desni zopet do žleba in do novega svetilnika zraven stare utrbe Krečić, toda brez posestev, ki pripadajo trsteničkim kmetom. Tudi tistih 45.000 kv. metrov zemljišča, na katerem gradijo novi sanatoriji za jetečne, je zavod kupil od sedanjih trsteničskih posestnikov.

Ker so prejšnji posestniki vsi za poljedelstvo pripravno zemljo razprodali, so ostali v trsteničski posesti le pašniki

in travniki ter ostanki nekdanjih gozdov, večinoma grmovje, brez posebne gospodarske vrednosti. Vsa razpadena zemlja se razprostira od radijske postaje do morja in sestavlja današnje Greto, zgornjo in spodnjo ter vinograde trsteničskih kmetov.

Na zemlji današnje trsteničske posestnice pridelajo le kakih 10-15 hektoliterov vina ter nekaj poljskih pridevkov in zelenjave za domačo rabo. Važna gospodarska panoga je le živinoreja; na posestvu redijo 30-35 goved in 25 prašičev. Pašnjakov je za to živino dovolj in tudi seno zadostuje pri ugodnih vremenskih razmerah. Letos so ga nakosili okoli 300 stolonov.

Kdor gleda iz Videmske ulice na Trstenik, se gotovo čudi, da je prav njegovo južno, proti mestu obrnjeno pobočje pokrito je z nizkim grmovjem, medtem ko je vsa, bolj proti zapadu obrnjena Greta, obdelana in gosto naseljena; vinogradi trsteničskih kmetov so celo na severni strani hriba. Ogotovor na to nam da tržaška burja. Medtem ko leži Greta in trsteničski vinogradi bolj v zavetju je južno pobočje izpostavljeno najhušji burji.

Podobne razmere imamo sicer tudi pri Ferlugh (na Konkonelu); proti jugo-vzhodu, proti jugu nekdanji gozd, proti severu pa vinogradi. Res je, da leži nekaj vinogradov tudi tik pod vasjo proti jugo-vzhodu, toda večinoma je to pobočje pokrito z gozdom.

Eden je odgovoril, da to popolnoma razume in dodal, da bo ako pride konservativna stranka na oblast in bo njemu zaupano ministrstvo za zunanje zadeve — stori vse za obrambo pravice Italije glede Trsta.

EDENOV SREČANJE S SCELBO

Italijanski tehnik »Oggia« (26. nov.) poroča o Edenovem obisku v Rimu leta 1951 naslednje:

Scelba je te dni svojim intimnim prijateljem razkril, da se je novembra leta 1951 Eden ustavil v Rimu, kjer je ostal več dni; bil je na povratku iz tovanovanja na Vzhod. Tedaj je bil Eden naveden parlamentarne, na vladi so bili ljuburisti. Sam je izrazil razgovor s Scelbo, ki je bil tedaj minister za notranje zadeve, Scelba je z zadovoljstvom sprejel sestanek. Eden mu je čestital, da je tako odločno ravnal kot notranji minister. Nato se je zanimal za italijanske notranje razmere. Napeihal je razgovor na zunanjo politiko. Scelba je dejal, da na tem področju ni posebno pristojen. »Vsekakor«, je dodal Scelba je neka osnovna zadeva o kateri se lahko izrazim, in sicer: Angleži bi morali upoštevati, da ni za Italijane tržaško vprašanje brezpomembna zadeva. Nerazumevanje s strani Anglo-Američanov glede te zahteve bi lahko izzvalo zelo hude motnje in bi povzročilo znaten dvig akcije neofašistov.

Eden je odgovoril, da to popolnoma razume in dodal, da bo ako pride konservativna stranka na oblast in bo njemu zaupano ministrstvo za zunanje zadeve — stori vse za obrambo pravice Italije glede Trsta.

GRSKI USPEH V NEMCIJI

Potovanje grškega ministra Spyrosa Markezinisa v Zahodno Nemčijo se je zaključilo s podpisom sporazuma o nemških dobavah Grčiji. Po tem sporazumu bodo Nemci dobavili za 200 milijonov nemških mark opreme za grško industrijo. Prvi kredit za 100 milijonov DM Grki lahko tako izkoristijo. Financiranje nemškega izvoza se bo izvršilo z denarjem zasebnega nemškega kapitala. Grčiji dovoljene krediti bodo trajali 5 do 8 let.

AVSTRISKA TRGOVINA AKTIVNA

Avstrijski so s pomočjo ameriške pomoči, ki znaša okoli 1 milijardo dolarjev, že tako obnovili svoje gospodarstvo, da vrednost njihovega izvoza presega vrednost uvoza. V oktobru je Avstrija uvozila za 1,943 milijonov šillingov blaga, izvozila pa za 1,249 milijonov. Se pravi da je znašal prebitek izvoza 206 milijonov šillingov. V desetih mesecih tega leta je uvoz trgovinske narave znašal 9.878 milijonov, izvoz pa 10.552.

Italijanski državniki, vsaj nekaj peska!

Osem let, že protestirajo tržaški Slovenci in Jugoslovani proti diskriminacijski politiki anglo-ameriške vojaške uprave, ki ne sme prestopiti okvira rimskih želja; goriski in beneški Slovenci pošiljajo prav toliko let zmanj spomenice v Rim in v New York. Jugoslovska vlada poziva italijansko, naj izvede dolžne mirovne pogodbe glede narodnostnih pravic manjšin. Končno so se dvignili s hladnih planin tudi Tirolici (pod Avstrijo) in pred svetom pokazali na Južno Tirolsko. Somalijci so poslali posebno odposlanstvo v New York, da bi pri OZN protestirali proti kolonialni politiki Italije, ki so ji po drugi svetovni vojni izročili mandat nad Somalijo.

Rimski državniki, nekaj ni v redu! Ne gori samo na Primorskem, plamen se je razširil na vse narode, ki so morali pustiti pod vajo neposredno ali posredno oblast svoje krvne brate. Zamudili ste ugodno priložnost, da pred svetom pokažete, da je doba fašističnega pojmovanja odnosov do drugih narodov minila, ko ste na svojo zastavo namesto liktorske sekire postavili križ. Televizija je na pohodu, daleč neseta danes oko in sluh, vse je postal majhen. Pregreški proti demokraciji in v naravnim zakonom se ne dajo več prikriti, niti s kraljicami o krščanski demokraciji.

Vsaj nekaj peska vrzite v oči potujočim novinarjem, filmskim reporterjem, profesorjem zgodovine in zemljepisja ter sociologom, da ne bi videli kričevnih dejstev:

Da bi ustregla Rimu ni anglo-ameriška uprava izplačala niti belica za milijardno škodo, ki so jo fašisti prizadeli imetju tržaških Slovencev še pod liberalnimi vladami.

Se danes je v rokah italijanskih bank premoženje slovenskih denarnih zavodov, čeprav so njihovi zakoniti odbori zahtevali povrnitev.

V anglo-ameriški coni so še danes v veljavi vse prodajne pogodbe, ki so jih morali skleniti naša gospodarski in kulturni zavodi s fašističnimi organizacijami pod pritiskom fašistične vlade, medtem ko so bile podobne pogodbe z nastičnimi organizacijami v Nemčiji in Avstriji razveljavljene, a na samem Tržaškem priznane podobne ugodnosti Zidom.

Danes se ne sme v Trstu ustanoviti niti navadna posojilnica, kakršnih je bilo na Tržaškem in Julijski krajini pred vojno na stotine.

Danes se ne sme razstaviti v izlozih tržaških knjigarn niti ene slovenske knjige...

Ali je to pametna politika v trenutku, ko se potegujete za Trst? Na stotine tujih opazovalcev potuje skozi Trst in Gorico. Ali je pametno zanikati beneškim Slovincem pravico do osnovne šole, medtem ko na Jugoslovanski strani pred vsem svetom svečano proglašajo načelo reciprocitosti? Ali je bilo pametno pogajati čez mejo človeka, ki je pred sodiščem zahteval razveljavitev pogodb s fašistično stranko o prislinski prodaji »Trgovskega doma v Gorici«?

Se Machiavelli bi vam svetoval: Vsaj nekaj peska!

Na Tirolskem gori

»Jaz nisem človek, ki prižge ogenj, da bi ga nato posušila, je vzkliknil koroski deželni glavar Grauss ob svojem prihodu na Dunaj. Grauss je prejšnji dan imel v deželnem zboru v Innsbrucku govor proti raznarodovalni politiki na Južnem Tirolskem, ki je od leta 1918 pod Italijo, Italiji je očitno, da ne izpolnjuje dogovora z avstrijsko vlado iz leta 1946. Karo zahteva rimska vlada plebiscit za Tržaško, tako naj pristane tudi na plebiscit (ljudsko glasovanje) za Južno Tirolsko.

Se tisti dan so se razvile po Innsbrucku ljudske demonstracije za Južno Tirolsko. Tirolici so v narodnih nošah z dvema godbama marsilrali po mestu in nosili napise proti Pelli, češ da je nedosleden, ker zahteva glasovanje za Trst, a ga odbija za Južno Tirolsko. Demonstrante je nagovoril tudi bivši rimski poslanec Dr. Reut-Nicolussi, ki je očitno bivšemu predsedniku italijanske vlade Orlando, da bi na mirovni konferenci preslepil Wilsona s potvornimi listinami in tako pridobil za Italijo Južno Tirolsko.

Ob svojem prihodu na Dunaj je Grauss dejal, da se je podal na pot, da bi prepričal avstrijsko vlado, da je treba nekaj storiti za Južno Tirolsko; svetovna vest se mora zbuditi. Dnevno govori, da je avstrijski zunanji minister Gruber odstopil, da bi njegov naslednik Figl imel bolj proste roke nasproti Italiji. Dr. Gruber je namreč leta 1946 sklenil na pariški mirovni konferenci z Italijani sporazum za ohranitev narodnostnih pravic južnih Tirolecev.

V svojem dopisu iz Pariza se znaní sodruknik »New York Timesa« G. Salzberger vzemirja, češ da se bo položaj v Evropi lahko še bolj zapletel zaradi avstrijskih zahtev po plebiscitu na Južnem Tirolskem.

Brez načela

»Vita Nuova« napada avstrijskega podkanclerja Schaerla, ki je na posvetovanju Socialistične internacionale v Londonu izjavil, da bi bil za plebiscit na Tržaškem, ako bi Italija pristala na plebiscit na Južnem Tirolskem. List pravi, da je bilo južnotirolsko vprašanje že rešeno s mirovno pogodbo in odklanja plebiscit na Tirolskem. (Tudi tržaško vprašanje je bilo rešeno s mirovno pogodbo). »Vita Nuova«, ki je pred meseci v svojem uvodniku z zaščentem zabeležil zahtevo lista »Osvetovaten Romano« po plebiscitu na Tržaškem, odbija torej plebiscit, ko gre za deželo pod Italijo, čeprav ga ne zahteva samo socialisti Schaefer, temveč tudi pristajati avstrijske ljudske stranke in avstrijski katoliški listi na Južnem Tirolskem in v Avstriji.

KOLIKO ZASLUŽI ITALIJA Z IZVOZOM KLOBUKOV

Od januarja do avgusta 1952 je Italija izvozila 4.485.624 stotov klobučevine in zato prejela 1.747 milijonov lir; leta 1953 v istem razdobju 5.459.641 stotov in 2.259 milijonov lir. Izvoz slamatnih klobukov je v prvih osemih mesecih 1952 dosegel 5.485.619 stotov za 1.317 milijonov lir; leta 1953 6.341.256 stotov za 1.673 milijonov lir. Klobukov iz klobučevine v osmih mesecih 1952 988.609 stotov za 1.641 milijonov lir in leta 1953 981.795 stotov za 1.648 milijonov lir.

Zaključno poročilo o zagrebškem velesejmu

Na sejmu se je razvila ostra konkurenca tujih podjetij

Zagreb, 1. dec. »Poslovni promet na prireditvi 1953: 50 milijard« — stoji kratko v oglašilnih prospektih, s katerimi uprava Zagrebškega velesejma poziva domače in tuje razstavljalce na sejem 1954. V primeru z zaključki na velesejmu v letu 1952 je ta vsota več kakor stokrat večja. Tudi letos so bile glavni predmet uvožnih zaključkov industrijska, rudarska in kmetijska oprema ter vozila, med tem ko je bilo z artikli široke potrošnje vključenih manj poslov. To razmerje je povsem razumljivo, ako pomislimo na devizne težave in na omejitve uvoza, ki jih je bila Jugoslavija prisiljena izvesti zaradi suše leta 1951.

Uspех zagrebškega velesejma pa tudi manjših sejemskih prireditev, kakor je n. pr. sejem v Osijeku ter organizacija novih specializiranih prireditev podobne narave so najboljši dokaz, da se Jugoslavija razvija v tržišče, ki izpolnjuje nade v poslovnih krogih vsega sveta; saj se čedalje večja možnost uvoza iz tujine, kar z druge strani omogoča povečanje izvoza jugoslovskega blaga. Prav iz teh razlogov je bila povsem naravna ostra konkurenca velikih evropskih in čezmorskih proizvajalcev na zagrebškem velesejmu. Anglija, Avstrija, Nemčija, Italija so letos nastopi-

le z večjim številom razstavljalcev; prišli so tudi razstavljalci iz Indije in Japonske, medtem ko sta z druge strani pokazali večjo izbiro Grčija in Švica. Za sejem so se zanimali tudi Turčija, Iran, Finska in štiri srednje ameriške države. Zato je toliko bolj presenetljiv omejen nastop Francije, ki je poleg tega pokazal tudi nekatere organizacijske slabosti.

Med jugoslovanskimi podjetji so razstavile največ novih izdelkov strojegradnja, kemična ter elektro in radio industrija, nadalje papirna industrija, industrija gradbenega materiala, tkanin, usnja, gume itd. Najbolje posle je zaključila strojegradnja, katerih višina doseže skoraj polovico zaključkov vseh ostalih vej. Navajamo v odstotkih zaključke posameznih domačih podjetij nasproti skupnemu obsegu domačih zaključkov: strojegradnja 40 odst., elektro in radio industrija 20 odst., prehranbeno industrija 10 odst., tekstilna industrija 9 odst., rudnine in kovine 8 odst., kemična industrija, usnjarska, guma in les ter ostale 13 odst.

Tekstilna in prehranbena industrija bi dosegli boljše rezultate, ako bi ne bila prav v času velesejma v teku reorganizacija trgovinske mreže na drobno;

posamezne prodajalnice so se namreč osamosvojile. Hkrati se je doseglo tudi znanje ne v maloprodaji. Zaradi teh pojavov so kupci nastopali na sejm mnogo bolj prepričani in niso kakoli veselja, da bi si napolnili zalogo. Med tujimi podjetji so na letošnjem sejmu glede sklenjenih zaključkov dosegla prvo mesto italijanska. Lansko leto je bilo v začetku opaziti ostro borbo med Italijo, Avstrijo in Nemčijo, dokler ni končno zmogla Francija. Letos se je postavila na prvo mesto Italija pred Avstrijo, Anglijo, Francijo, Švico, Nemčijo ZDA, Belgijo itd. Avstrija je zavzela drugo mesto. Boljše uspehe kot prejšnje leto sta dosegli Anglija in Švica, medtem ko je Nemčija, ki je bila lansko leto druga, zadržila na 6. mesto.

Iz razgovora z domačimi in tujimi razstavljalci doblj človek vtis, da je bila večina zadovoljna s poslovanjem organizacije sejma; nekateri so se še bolj pohvalno izrazili karjansko leto. Dobrejšo je bilo zlasti povečanje razstavnega prostora za okoli 35 odst. Tudi za bodoči sejem bo prostora še vedno premalo. Mnogo podjetij si je prvo zagotovilo že v času letošnjega sejma.

M. V.

Mednarodna trgovina

Jugoslavija lahko zdrži

V razgovoru z urednikom Radia Sarajeva je predsednik FLR Jugoslavije odgovoril tudi na vprašanje, kakšna bi lahko bila rešitev tržaškega vprašanja. Dejal je, da je treba iskati nekakšno začasno polovično rešitev glede na to, da zahtevata Jugoslavija in Italija celotno ozemlje. Trst, kjer je večina prebivalstva italijansko, bi lahko bilo pod Italijo, vse ostalo ozemlje pa bi pripadalo Jugoslaviji čez vrsto let, ker samotram, da bo tukaj naglo rasla blaginja, tako da bodo ljudje zelo radi hodili v Jugoslavijo; mislim, da bomo mogli doseči ono, česar doslej še n'bi mogli, ker gledajo na našo državo, ako se odkrito izrazimo, še s skepsjo. Mislim, da se ne motim.

Nam je potreben mir, nam je potrebno sodelovanje z Italijo, prav tako kakor je Italiji potrebno sodelovanje z nami. Toda morem reči, da nam to ni absolutno potrebno, da nam ne gori pod nogami, da bi nam bilo ekonomsko sodelovanje z Italijo absolutno potrebno pod vsemi pogoji, pa tudi za ceno večjih žrtev. Tako sodelovanje nam ni potrebno, ker smo lahko tudi brez Italije. Mi smo pretprelj blokada večjih in močnejših, kakor je Italija in danes nam to blokada ne morejo več škodovati. Mi smo se danes postavili na svojo in italijanski voditelji se vprašajo, ako mislijo, da nas bodo z ekonomskim pritiskom prisilili k popuščanju. Mi dajemo take predloge, ki jih moremo razumeti ves svet in mi moramo dajati take predloge, da bi demokracijo javno mnenje v vseh državah na svetu razumelo, zakaj take predloge dajemo, da bi razumelo, dokod moremo popuščati in odkod ne smemo iti dalje. Glejte, kakšni naši predlogi so dovolj realni.

Nam je potreben mir, nam je potrebno sodelovanje z Italijo, prav tako kakor je Italiji potrebno sodelovanje z nami. Toda morem reči, da nam to ni absolutno potrebno, da nam ne gori pod nogami, da bi nam bilo ekonomsko sodelovanje z Italijo absolutno potrebno pod vsemi pogoji, pa tudi za ceno večjih žrtev. Tako sodelovanje nam ni potrebno, ker smo lahko tudi brez Italije. Mi smo pretprelj blokada večjih in močnejših, kakor je Italija in danes nam to blokada ne morejo več škodovati. Mi smo se danes postavili na svojo in italijanski voditelji se vprašajo, ako mislijo, da nas bodo z ekonomskim pritiskom prisilili k popuščanju. Mi dajemo take predloge, ki jih moremo razumeti ves svet in mi moramo dajati take predloge, da bi demokracijo javno mnenje v vseh državah na svetu razumelo, zakaj take predloge dajemo, da bi razumelo, dokod moremo popuščati in odkod ne smemo iti dalje. Glejte, kakšni naši predlogi so dovolj realni.

Se Machiavelli bi vam svetoval: Vsaj nekaj peska!

Na Tirolskem gori

»Jaz nisem človek, ki prižge ogenj, da bi ga nato posušila, je vzkliknil koroski deželni glavar Grauss ob svojem prihodu na Dunaj. Grauss je prejšnji dan imel v deželnem zboru v Innsbrucku govor proti raznarodovalni politiki na Južnem Tirolskem, ki je od leta 1918 pod Italijo, Italiji je očitno, da ne izpolnjuje dogovora z avstrijsko vlado iz leta 1946. Karo zahteva rimska vlada plebiscit za Tržaško, tako naj pristane tudi na plebiscit (ljudsko glasovanje) za Južno Tirolsko.

Se tisti dan so se razvile po Innsbrucku ljudske demonstracije za Južno Tirolsko. Tirolici so v narodnih nošah z dvema godbama marsilrali po mestu in nosili napise proti Pelli, češ da je nedosleden, ker zahteva glasovanje za Trst, a ga odbija za Južno Tirolsko. Demonstrante je nagovoril tudi bivši rimski poslanec Dr. Reut-Nicolussi, ki je očitno bivšemu predsedniku italijanske vlade Orlando, da bi na mirovni konferenci preslepil Wilsona s potvornimi listinami in tako pridobil za Italijo Južno Tirolsko.

Ob svojem prihodu na Dunaj je Grauss dejal, da se je podal na pot, da bi prepričal avstrijsko vlado, da je treba nekaj storiti za Južno Tirolsko; svetovna vest se mora zbuditi. Dnevno govori, da je avstrijski zunanji minister Gruber odstopil, da bi njegov naslednik Figl imel bolj proste roke nasproti Italiji. Dr. Gruber je namreč leta 1946 sklenil na pariški mirovni konferenci z Italijani sporazum za ohranitev narodnostnih pravic južnih Tirolecev.

V svojem dopisu iz Pariza se znaní sodruknik »New York Timesa« G. Salzberger vzemirja, češ da se bo položaj v Evropi lahko še bolj zapletel zaradi avstrijskih zahtev po plebiscitu na Južnem Tirolskem.

Brez načela

»Vita Nuova« napada avstrijskega podkanclerja Schaerla, ki je na posvetovanju Socialistične internacionale v Londonu izjavil, da bi bil za plebiscit na Tržaškem, ako bi Italija pristala na plebiscit na Južnem Tirolskem. List pravi, da je bilo južnotirolsko vprašanje že rešeno s mirovno pogodbo in odklanja plebiscit na Tirolskem. (Tudi tržaško vprašanje je bilo rešeno s mirovno pogodbo). »Vita Nuova«, ki je pred meseci v svojem uvodniku z zaščentem zabeležil zahtevo lista »Osvetovaten Romano« po plebiscitu na Tržaškem, odbija torej plebiscit, ko gre za deželo pod Italijo, čeprav ga ne zahteva samo socialisti Schaefer, temveč tudi pristajati avstrijske ljudske stranke in avstrijski katoliški listi na Južnem Tirolskem in v Avstriji.

KOLIKO ZASLUŽI ITALIJA Z IZVOZOM KLOBUKOV

Od januarja do avgusta 1952 je Italija izvozila 4.485.624 stotov klobučevine in zato prejela 1.747 milijonov lir; leta 1953 v istem razdobju 5.459.641 stotov in 2.259 milijonov lir. Izvoz slamatnih klobukov je v prvih osemih mesecih 1952 dosegel 5.485.619 stotov za 1.317 milijonov lir; leta 1953 6.341.256 stotov za 1.673 milijonov lir. Klobukov iz klobučevine v osmih mesecih 1952 988.609 stotov za 1.641 milijonov lir in leta 1953 981.795 stotov za 1.648 milijonov lir.

Mednarodna trgovina

Jugoslavija lahko zdrži

V razgovoru z urednikom Radia Sarajeva je predsednik FLR Jugoslavije odgovoril tudi na vprašanje, kakšna bi lahko bila rešitev tržaškega vprašanja. Dejal je, da je treba iskati nekakšno začasno polovično rešitev glede na to, da zahtevata Jugoslavija in Italija celotno ozemlje. Trst, kjer je večina prebivalstva italijansko, bi lahko bilo pod Italijo, vse ostalo ozemlje pa bi pripadalo Jugoslaviji čez vrsto let, ker samotram, da bo tukaj naglo rasla blaginja, tako da bodo ljudje zelo radi hodili v Jugoslavijo; mislim, da bomo mogli doseči ono, česar doslej še n'bi mogli, ker gledajo na našo državo, ako se odkrito izrazimo, še s skepsjo. Mislim, da se ne motim.

Nam je potreben mir, nam je potrebno sodelovanje z Italijo, prav tako kakor je Italiji potrebno sodelovanje z nami. Toda morem reči, da nam to ni absolutno potrebno, da nam ne gori pod nogami, da bi nam bilo ekonomsko sodelovanje z Italijo absolutno potrebno pod vsemi pogoji, pa tudi za ceno večjih žrtev. Tako sodelovanje nam ni potrebno, ker smo lahko tudi brez Italije. Mi smo pretprelj blokada večjih in močnejših, kakor je Italija in danes nam to blokada ne morejo več škodovati. Mi smo se danes postavili na svojo in italijanski voditelji se vprašajo, ako mislijo, da nas bodo z ekonomskim pritiskom prisilili k popuščanju. Mi dajemo take predloge, ki jih moremo razumeti ves svet in mi moramo dajati take predloge, da bi demokracijo javno mnenje v vseh državah na svetu razumelo, zakaj take predloge dajemo, da bi razumelo, dokod moremo popuščati in odkod ne smemo iti dalje. Glejte, kakšni naši predlogi so dovolj realni.

Nam je potreben mir, nam je potrebno sodelovanje z Italijo, prav tako kakor je Italiji potrebno sodelovanje z nami. Toda morem reči, da nam to ni absolutno potrebno, da nam ne gori pod nogami, da bi nam bilo ekonomsko sodelovanje z Italijo absolutno potrebno pod vsemi pogoji, pa tudi za ceno večjih žrtev. Tako sodelovanje nam ni potrebno, ker smo lahko tudi brez Italije. Mi smo pretprelj blokada večjih in močnejših, kakor je Italija in danes nam to blokada ne morejo več škodovati. Mi smo se danes postavili na svojo in italijanski voditelji se vprašajo, ako mislijo, da nas bodo z ekonomskim pritiskom prisilili k popuščanju. Mi dajemo take predloge, ki jih moremo razumeti ves svet in mi moramo dajati take predloge, da bi demokracijo javno mnenje v vseh državah na svetu razumelo, zakaj take predloge dajemo, da bi razumelo, dokod moremo popuščati in odkod ne smemo iti dalje. Glejte, kakšni naši predlogi so dovolj realni.

Se Machiavelli bi vam svetoval: Vsaj nekaj peska!

Na Tirolskem gori

»Jaz nisem človek, ki prižge ogenj, da bi ga nato posušila, je vzkliknil koroski deželni glavar Grauss ob svojem prihodu na Dunaj. Grauss je prejšnji dan imel v deželnem zboru v Innsbrucku govor proti raznarodovalni politiki na Južnem Tirolskem, ki je od leta 1918 pod Italijo, Italiji je očitno, da ne izpolnjuje dogovora z avstrijsko vlado iz leta 1946. Karo zahteva rimska vlada plebiscit za Tržaško, tako naj pristane tudi na plebiscit (ljudsko glasovanje) za Južno Tirolsko.

Se tisti dan so se razvile po Innsbrucku ljudske demonstracije za Južno Tirolsko. Tirolici so v narodnih nošah z dvema godbama marsilrali po mestu in nosili napise proti Pelli, češ da je nedosleden, ker zahteva glasovanje za Trst, a ga odbija za Južno Tirolsko. Demonstrante je nagovoril tudi bivši rimski poslanec Dr. Reut-Nicolussi, ki je očitno bivšemu predsedniku italijanske vlade Orlando, da bi na mirovni konferenci preslepil Wilsona s potvornimi listinami in tako pridobil za Italijo Južno Tirolsko.

Ob svojem prihodu na Dunaj je Grauss dejal, da se je podal na pot, da bi prepričal avstrijsko vlado, da je treba nekaj storiti za Južno Tirolsko; svetovna vest se mora zbuditi. Dnevno govori, da je avstrijski zunanji minister Gruber odstopil, da bi njegov naslednik Figl imel bolj proste roke nasproti Italiji. Dr. Gruber je namreč leta 1946 sklenil na pariški mirovni konferenci z Italijani sporazum za ohranitev narodnostnih pravic južnih Tirolecev.

V svojem dopisu iz Pariza se znaní sodruknik »New York Timesa« G. Salzberger vzemirja, češ da se bo položaj v Evropi lahko še bolj zapletel zaradi avstrijskih zahtev po plebiscitu na Južnem Tirolskem.

Brez načela

»Vita Nuova« napada avstrijskega podkanclerja Schaerla, ki je na posvetovanju Socialistične internacionale v Londonu izjavil, da bi bil za plebiscit na Tržaškem, ako bi Italija pristala na plebiscit na Južnem Tirolskem. List pravi, da je bilo južnotirolsko vprašanje že rešeno s mirovno pogodbo in odklanja plebiscit na Tirolskem. (Tudi tržaško vprašanje je bilo rešeno s mirovno pogodbo). »Vita Nuova«, ki je pred meseci v svojem uvodniku z zaščentem zabeležil zahtevo lista »Osvetovaten Romano« po plebiscitu na Tržaškem, odbija torej plebiscit, ko gre za deželo pod Italijo, čeprav ga ne zahteva samo socialisti Schaefer, temveč tudi pristajati avstrijske ljudske stranke in avstrijski katoliški listi na Južnem Tirolskem in v Avstriji.

KOLIKO ZASLUŽI ITALIJA Z IZVOZOM KLOBUKOV

Od januarja do avgusta 1952 je Italija izvozila 4.485.624 stotov klobučevine in zato prejela 1.747 milijonov lir; leta 1953 v istem razdobju 5.459.641 stotov in 2.259 milijonov lir. Izvoz slamatnih klobukov je v prvih osemih mesecih 1952 dosegel 5.485.619 stotov za 1.317 milijonov lir; leta 1953 6.341.256 stotov za 1.673 milijonov lir. Klobukov iz klobučevine v osmih mesecih 1952 988.609 stotov za 1.641 milijonov lir in leta 1953 981.795 stotov za 1.648 milijonov lir.

Mednarodna trgovina

Jugoslavija lahko zdrži

V razgovoru z urednikom Radia Sarajeva je predsednik FLR Jugoslavije odgovoril tudi na vprašanje, kakšna bi lahko bila rešitev tržaškega vprašanja. Dejal je, da je treba iskati nekakšno začasno polovično rešitev glede na to, da zahtevata Jugoslavija in Italija celotno ozemlje. Trst, kjer je večina prebivalstva italijansko, bi lahko bilo pod Italijo, vse ostalo ozemlje pa bi pripadalo Jugoslaviji čez vrsto let, ker samotram, da bo tukaj naglo rasla blaginja, tako da bodo ljudje zelo radi hodili v Jugoslavijo; mislim, da bomo mogli doseči ono, česar doslej še n'bi mogli, ker gledajo na našo državo, ako se odkrito izrazimo, še s skepsjo. Mislim, da se ne motim.

Nam je potreben mir, nam je potrebno sodelovanje z Italijo, prav tako kakor je Italiji potrebno sodelovanje z nami. Toda morem reči, da nam to ni absolutno potrebno, da nam ne gori pod nogami, da bi nam bilo ekonomsko sodelovanje z Italijo absolutno potrebno pod vsemi pogoji, pa tudi za ceno večjih žrtev. Tako sodelovanje nam ni potrebno, ker smo lahko tudi brez Italije. Mi smo pretprelj blokada večjih in močnejših, kakor je Italija in danes nam to blokada ne morejo več škodovati. Mi smo se danes postavili na svojo in italijanski voditelji se vprašajo, ako mislijo, da nas bodo z ekonomskim pritiskom prisilili k popuščanju. Mi dajemo take predloge, ki jih moremo razumeti ves svet in mi moramo dajati take predloge, da bi demokracijo javno mnenje v vseh državah na svetu razumelo, zakaj take predloge dajemo, da bi razumelo, dokod moremo popuščati in odkod ne smemo iti dalje. Glejte, kakšni naši predlogi so dovolj realni.

Nam je potreben mir, nam je potrebno sodelovanje z Italijo, prav tako kakor je Italiji potrebno sodelovanje z nami. Toda morem reči, da nam to ni absolutno potrebno, da nam ne gori pod nogami, da bi nam bilo ekonomsko sodelovanje z Italijo absolutno potrebno pod vsemi pogoji, pa tudi za ceno večjih žrtev. Tako sodelovanje nam ni potrebno, ker smo lahko tudi brez Italije. Mi smo pretprelj blokada večjih in močnejših, kakor je Italija in danes nam to blokada ne morejo več škodovati. Mi smo se danes postavili na svojo in italijanski voditelji se vprašajo, ako mislijo, da nas bodo z ekonomskim pritiskom prisilili k popuščanju. Mi dajemo take predloge, ki jih moremo razumeti ves svet in mi moramo dajati take predloge, da bi demokracijo javno mnenje v vseh državah na svetu razumelo, zakaj take predloge dajemo, da bi razumelo, dokod moremo popuščati in odkod ne smemo iti dalje. Glejte, kakšni naši predlogi so dovolj realni.

Se Machiavelli bi vam svetoval: Vsaj nekaj peska!

Na Tirolskem gori

»Jaz nisem človek, ki prižge ogenj, da bi ga nato posušila, je vzkliknil koroski deželni glavar Grauss ob svojem prihodu na Dunaj. Grauss je prejšnji dan imel v deželnem zboru v Innsbrucku govor proti raznarodovalni politiki na Južnem Tirolskem, ki je od leta 1918 pod Italijo, Italiji je očitno, da ne izpolnjuje dogovora z avstrijsko vlado iz leta 1946. Karo zahteva rimska vlada plebiscit za Tržaško, tako naj pristane tudi na plebiscit (ljudsko glasovanje) za Južno Tirolsko.

Se tisti dan so se razvile po Innsbrucku ljudske demonstracije za Južno Tirolsko. Tirolici so v narodnih nošah z dvema godbama marsilrali po mestu in nosili napise proti Pelli, češ da je nedosleden, ker zahteva glasovanje za Trst, a ga odbija za Južno Tirolsko. Demonstrante je nagovoril tudi bivši rimski poslanec Dr. Reut-Nicolussi, ki je očitno bivšemu predsedniku italijanske vlade Orlando, da bi na mirovni konferenci preslepil Wilsona s potvornimi listinami in tako pridobil za Italijo Južno Tirolsko.

Ob svojem prihodu na Dunaj je Grauss dejal, da se je podal na pot, da bi prepričal avstrijsko vlado, da je treba nekaj storiti za Južno Tirolsko; svetovna vest se mora zbuditi. Dnevno govori, da je avstrijski zunanji minister Gruber odstopil, da bi njegov naslednik Figl imel bolj proste roke nasproti Italiji. Dr. Gruber je namreč leta 1946 sklenil na pariški mirovni konferenci z Italijani sporazum za ohranitev narodnostnih pravic južnih Tirolecev.

V svojem dopisu iz Pariza se znaní sodruknik »New York Timesa« G. Salzberger vzemirja, češ da se bo položaj v Evropi lahko še bolj zapletel zaradi avstrijskih zahtev po plebiscitu na Južnem Tirolskem.

Brez načela

»Vita Nuova« napada avstrijskega podkanclerja Schaerla, ki je na posvetovanju Socialistične internacionale v Londonu izjavil, da bi bil za plebiscit na Tržaškem, ako bi Italija pristala na plebiscit na Južnem Tirolskem. List pravi, da je bilo južnotirolsko vprašanje že rešeno s mirovno pogodbo in odklanja plebiscit na Tirolskem. (Tudi tržaško vprašanje je bilo rešeno s mirovno pogodbo). »Vita Nuova«, ki je pred meseci v svojem uvodniku z zaščentem zabeležil zahtevo lista »Osvetovaten Romano« po plebiscitu na Tržaškem, odbija torej plebiscit, ko gre za deželo pod Italijo, čeprav ga ne zahteva samo socialisti Schaefer, temveč tudi pristajati avstrijske ljudske stranke in avstrijski katoliški listi na Južnem Tirolskem in v Avstriji.

KOLIKO ZASLUŽI ITALIJA Z IZVOZOM KLOBUKOV

Od januarja do avgusta 1952 je Italija izvozila 4.485.624 stotov klobučevine in zato prejela 1.747 milijonov lir; leta 1953 v istem razdobju 5.459.641 stotov in 2.259 milijonov lir. Izvoz slamatnih klobukov je v prvih osemih mesecih 1952 dosegel 5.485.619 stotov za 1.317 milijonov lir; leta 1953 6.341.256 stotov za 1.673 milijonov lir. Klobukov iz klobučevine v osmih mesecih 1952 988.609 stotov za 1.641 milijonov lir in leta 1953 981.795 stotov za 1.648 milijonov lir.

DENAR

Zakaj je padla cena zlata

Ze v začetku novembra se je cena zlata na prostem trgu približala uradni ceni 35 dolarjev za unco, kakor jo je določil Mednarodni denarni sklad. S tem so seveda propadli tudi poskusi izvajati zlatu na svetu, da bi Američani povišali uradno ceno zlata.

V Parizu je 1. novembra stal 1 kg zlata v palicah 454.000 frankov (zlatnik napoleon 3.450 fr., pred dvajsetimi meseci (februarja 1952) je kilogram zlata stela 633.000 frankov (napoleon 5.100 fr.). Cena zlata v palicah je tož med tem časom padla za 28%, zlatnikova pa za 32%. Februarja 1952 je notirala cena zlata v Tangerju 39 dolarjev, 1. nov. 1953 pa 35,75, se pravi 9% manj. V tednu od 29. nov. so v Parizu plačevali za kg zlata samo še 444.000 do 447.000 frankov.

»Zakaj je zlato tako padlo? Rusi so v zadnjem času prodali na Zahod mnogo zlata. Denar potrebujejo za nakup blaga. Natančno ne vedo, koliko zlata ima Rusija, mislijo pa da so njene zaloge precej velike. Zlato zgublja na ceni tudi zaradi tega, ker ga zasebniki na Kitajskem, ki so navadno kupovali mnogo zlata, ne morejo več kupovati, odkar je zavladal Mao-Tse-Tung.

Prav te dni so prepeljali iz Rusije v letalih v London okoli 17 ton čistega zlata. Cenijo, da znaša vrednost tega zlata nad 5 milijonov funtov šterlingov (okoli 8 milijard lir). Zlato so pripeljali najprej iz Moskve v Prago, nato iz Prage v London. Zato so uporabili holandska letala. V zadnjih mesecih so Rusi prodali tudi večje količine srebra in platine in sicer v Londonu samo v oktobru za 4,5 milijona funtov šterlingov srebra; na evropskih trgih so v oktobru prodali do 5 milijonov funtov šterlingov zlata.

vestnik SLOV. GOSPODARSKEGA ZDRUZENJA

Poslovni koledar za december

Do 5. decembra morajo proizvajalci sodav... Do 10. decembra morajo trgovci, poravnati četrti obrok tega davka za leto 1953.

Ukaz št. 122 (5-11): Prepovedalo na grlice - sprememba ukaza št. 80/1953. Ukaz št. 123 (19-11): Obnoveitev dovoljenja in nova dovoljenja za časni voz.

MINIMALNE MEZDE Razpisnice za minimalne mezde, ustanovljeno po ukazu št. 63 z dne 1-12-47 je izdalo razpise o minimalnih mezdah naslednjih strok:

OBNOVA UPRAVNIH DOVOLILNIC (LICENC) Opozarjamo imetnike javnih obratov (gostilne, krčme, bar, kavarni in podobno), da morajo najkasneje do 31. decembra 1953 predložiti oblastem javne varnosti zadevne licence v obnovo za leto 1954.

NOVE ZAKONSKE ODLOČBE V številkah Uradnega lista ZVU, ki so izšle v mesecu novembru, so bili objavljene naslednji novi ukazi:

Ukaz št. 122 (5-11): Prepovedalo na grlice - sprememba ukaza št. 80/1953. Ukaz št. 123 (19-11): Obnoveitev dovoljenja in nova dovoljenja za časni voz.

Minimalne mezde kmetijskih delavcev pri kmetijskih podjetjih in lastniških kmetij. Minimalne plače neuradniških uslužbencev pri gradbenih podjetjih. Minimalne plače neuradniških uslužbencev pri podjetjih za proizvajanje filmov.

Navedeni razpisi so bili objavljeni v Uradnem listu ZVU in sicer v številki 30 z dne 1-11-1953, v številki 31 z dne 11-11-1953 in v številki 32 z dne 21-11-1953.

35.000 turistov v coni B

Piran, 1. decembra Ko gostinska podjetja v coni B letos zaključujejo bilanco turistične sezone, jih prav gotovo navdaja zadovoljstvo. Kljub slabemu vremenu v predeležni je letošnja sezona prekosila vsa pričakovanja. Čeprav so mnogi gostje zaradi slabega vremena v juniju odpovedali svoj obisk, so bili zato v mesecih juliju, avgustu in septembru oddani vsi razpoložljivi prostori.

Povojni turizem v coni B slavi tedaj letos prvoznanje. S tem nikakor ni rečeno, da so bile prejšnje sezone slabe, toda tako dobre sezone se ni bilo povojni, kakor je bila letošnja. Zlasti velja to v pogledu tujih gostov. Medtem ko je bil lani obisk inozemskih gostov zelo pabel, je bilo letos njihovo število nad 7.000. Ker je letos obiskalo cono B 34.000 turistov, je bilo tedaj nad njimi nad 20% inozemcev. Po približni cenitvi je tujski promet prinesel letos cono B okrog 450 milijonov kosmatega zasluzka.

Od inozemskih gostov je bilo po narodnosti največ Avstrijcev. Njim sledijo Nemci, Holandi, Švedji, Švicarji, Angličani in Francozi. Celotni Daljni vzhod je bil zastopan, ker je v Portorožu letovala družina japonskega poslanika v Beogradu. Med domačimi gosti je bilo največ Slovencev, ki jim sledijo Hrvati in Srbi.

Levi del letošnjega živahnega tujkega prometa je seveda obelastil Portorož, kjer je znašalo število inozemcev okrog 35%, in število nočnih okrog 50 tisoč. Kakor po drugih letoviščih pa se opaža tudi tu, da je postal povojni turizem bolj dinamičen. Gostje se namreč ne ustavljajo, kakor je bilo v nekoč, za daljšo dobo, marveč jo po krajšem bivanju uberejo drugam, kar nam dokazuje tudi število nočnih, ki znaša za posameznega gosta 9,6.

Kakšno pa je pričakovanje glede bodoče sezone? Če bo kmalu rešeno tražko vprašanje, se obeta cona B tudi v prihajajočem letu odlična sezona. V dneh od 27-10 do 4-11 t. l. je bila na Bledu in v Opatiji turistična konferenca, na kateri so se predstavili tujski potovalni uradniki in domači turizmi. Tujih predstavnikov so pokazali velik zanimanje za jugoslovanske letovišča in za letovišča v coni B, zlasti pa za Portorož. Posebno veliko obeta je obeta iz Avstrije, in to že na velikem noč. Pa tudi na Švedskem, v Holandiji, Angliji in Zapadni Nemčiji vlada veliko zanimanje za naša letovišča. Zato razmišljajo naša gostinska podjetja, kako bi povečala svojega zmogljivost in izboljšala postrežbo, ki kljub znatnemu napredku še vedno ni dosegla zadovoljive višine.

Vprašanje je tudi, kako nuditi gostom čim več razvedrila in zabave. Zlasti velja to za Portorož, ki je izrazito letovišče kraj. V pretekli sezoni so v Portorožu že odprli poltini kina in vrtno restavracijo Vesna; potovalni urad Adria je nabavil za izlete po kopnem svoj avtobus in za izlete po morju svoj lasten motorni čoln. Do prihajajoče sezone bo že renoviran prejšnji ljudski dom, ki bo preimenovan v kulturni dom. V njem bo poleg sedežev kulturnih društev in kina verjetno nameščen tudi nova kavarna, kjer bodo gostje našli zavetje in razvedrilo v primeru slabega vremena, kar so dosedaj zelo pogrešali. V dvorani se bodo prirejale

Togliattijevi komunisti v rimskem parlamentu glasovali za Pellov plebiscit, sklepa tržaška javnost, da se tudi g. Vidali zavzema za takšen plebiscit, to je za Italijo ali za Jugoslavijo. Ta skupni nastop tržaških kominformistov na tržaškem mestnem svetu (pa tudi v Miljah) je g. Pajetta, namestnik glavnega tajnika italijanske komunistične stranke Togliattija, postavil za zgled rimskim poslancem med razpravo v parlamentu. Po zadnjem glasovanju tržaških kominformistov v tržaškem mestnem svetu se je torej stališče tržaških strank glede tržaškega vprašanja povsem razčistilo.

Novo tarife za avtomobilski register. Ukaz ZVU št. 130 spreminja na anglo-ameriškem področju STO višino pristojbin za dokumente, ki se vlagajo pri javnem avtomobilskem registričnem uradu, in za izdajanje zadevnih potrdil.

La Carsica" D h o d i: Iz TRSTA v SAMATORCO (skozl Garrovec) ob delavnikih: 13.15, 19.30; ob nedeljah: 10.00; v SALES (skozl Garrovec) ob delavnikih: 7.30, 10.00, 11.30, 13.15, 17.30, 19.30; ob nedeljah: 10.00 (12.40 s Proseka), 14.00, 18.30, 21.00; SKLADISCE (Prosek) ob delavnikih: 7.30, 10.00 (v tepnič in Briške), 16.30.

La Carsica" D h o d i: Iz TRSTA v SAMATORCO (skozl Garrovec) ob delavnikih: 13.15, 19.30; ob nedeljah: 10.00; v SALES (skozl Garrovec) ob delavnikih: 7.30, 10.00, 11.30, 13.15, 17.30, 19.30; ob nedeljah: 10.00 (12.40 s Proseka), 14.00, 18.30, 21.00; SKLADISCE (Prosek) ob delavnikih: 7.30, 10.00 (v tepnič in Briške), 16.30.

La Carsica" D h o d i: Iz TRSTA v SAMATORCO (skozl Garrovec) ob delavnikih: 13.15, 19.30; ob nedeljah: 10.00; v SALES (skozl Garrovec) ob delavnikih: 7.30, 10.00, 11.30, 13.15, 17.30, 19.30; ob nedeljah: 10.00 (12.40 s Proseka), 14.00, 18.30, 21.00; SKLADISCE (Prosek) ob delavnikih: 7.30, 10.00 (v tepnič in Briške), 16.30.

La Carsica" D h o d i: Iz TRSTA v SAMATORCO (skozl Garrovec) ob delavnikih: 13.15, 19.30; ob nedeljah: 10.00; v SALES (skozl Garrovec) ob delavnikih: 7.30, 10.00, 11.30, 13.15, 17.30, 19.30; ob nedeljah: 10.00 (12.40 s Proseka), 14.00, 18.30, 21.00; SKLADISCE (Prosek) ob delavnikih: 7.30, 10.00 (v tepnič in Briške), 16.30.

La Carsica" D h o d i: Iz TRSTA v SAMATORCO (skozl Garrovec) ob delavnikih: 13.15, 19.30; ob nedeljah: 10.00; v SALES (skozl Garrovec) ob delavnikih: 7.30, 10.00, 11.30, 13.15, 17.30, 19.30; ob nedeljah: 10.00 (12.40 s Proseka), 14.00, 18.30, 21.00; SKLADISCE (Prosek) ob delavnikih: 7.30, 10.00 (v tepnič in Briške), 16.30.

La Carsica" D h o d i: Iz TRSTA v SAMATORCO (skozl Garrovec) ob delavnikih: 13.15, 19.30; ob nedeljah: 10.00; v SALES (skozl Garrovec) ob delavnikih: 7.30, 10.00, 11.30, 13.15, 17.30, 19.30; ob nedeljah: 10.00 (12.40 s Proseka), 14.00, 18.30, 21.00; SKLADISCE (Prosek) ob delavnikih: 7.30, 10.00 (v tepnič in Briške), 16.30.

La Carsica" D h o d i: Iz TRSTA v SAMATORCO (skozl Garrovec) ob delavnikih: 13.15, 19.30; ob nedeljah: 10.00; v SALES (skozl Garrovec) ob delavnikih: 7.30, 10.00, 11.30, 13.15, 17.30, 19.30; ob nedeljah: 10.00 (12.40 s Proseka), 14.00, 18.30, 21.00; SKLADISCE (Prosek) ob delavnikih: 7.30, 10.00 (v tepnič in Briške), 16.30.

La Carsica" D h o d i: Iz TRSTA v SAMATORCO (skozl Garrovec) ob delavnikih: 13.15, 19.30; ob nedeljah: 10.00; v SALES (skozl Garrovec) ob delavnikih: 7.30, 10.00, 11.30, 13.15, 17.30, 19.30; ob nedeljah: 10.00 (12.40 s Proseka), 14.00, 18.30, 21.00; SKLADISCE (Prosek) ob delavnikih: 7.30, 10.00 (v tepnič in Briške), 16.30.

La Carsica" D h o d i: Iz TRSTA v SAMATORCO (skozl Garrovec) ob delavnikih: 13.15, 19.30; ob nedeljah: 10.00; v SALES (skozl Garrovec) ob delavnikih: 7.30, 10.00, 11.30, 13.15, 17.30, 19.30; ob nedeljah: 10.00 (12.40 s Proseka), 14.00, 18.30, 21.00; SKLADISCE (Prosek) ob delavnikih: 7.30, 10.00 (v tepnič in Briške), 16.30.

La Carsica" D h o d i: Iz TRSTA v SAMATORCO (skozl Garrovec) ob delavnikih: 13.15, 19.30; ob nedeljah: 10.00; v SALES (skozl Garrovec) ob delavnikih: 7.30, 10.00, 11.30, 13.15, 17.30, 19.30; ob nedeljah: 10.00 (12.40 s Proseka), 14.00, 18.30, 21.00; SKLADISCE (Prosek) ob delavnikih: 7.30, 10.00 (v tepnič in Briške), 16.30.

S. A. FABBRICA ACCUMULATORI MILANO Sedež in uprava: Via Tertulliano, 70 Tel. 54670, 53938, 581556, 584920 Poslovalnica: Viale Bligny, 23-Tel. 5.12.07

Gostilna „Ex USSARO“ Filipčić Ivan UL. CARDUCCI 41 Postrežemo Vam z najboljšim domačim in istrskim vinom in domačim pršutom

URNIK AVTOBUSOV „Autovie Carsiche“ ODHOD IZ TRSTA V BAZOVICO: PADRICE, GROFADO, TREBICE: 7.30, 9.30, 11.00, 13.00, 14.00, 17.10, 18.00, 19.10, 20.00, 21.00, 22.00, 23.00, 24.00, 25.00, 26.00, 27.00, 28.00, 29.00, 30.00, 31.00, 32.00, 33.00, 34.00, 35.00, 36.00, 37.00, 38.00, 39.00, 40.00, 41.00, 42.00, 43.00, 44.00, 45.00, 46.00, 47.00, 48.00, 49.00, 50.00, 51.00, 52.00, 53.00, 54.00, 55.00, 56.00, 57.00, 58.00, 59.00, 60.00, 61.00, 62.00, 63.00, 64.00, 65.00, 66.00, 67.00, 68.00, 69.00, 70.00, 71.00, 72.00, 73.00, 74.00, 75.00, 76.00, 77.00, 78.00, 79.00, 80.00, 81.00, 82.00, 83.00, 84.00, 85.00, 86.00, 87.00, 88.00, 89.00, 90.00, 91.00, 92.00, 93.00, 94.00, 95.00, 96.00, 97.00, 98.00, 99.00, 100.00

JUGOSLAVSKA LINIJSKA PLOVIDBA DIREKCIJA - RIJEKA Telegrami: JUGOLINIA - Tel. 26-51, 26-52, 26-53 (poldne) 26-51 VZDRŽUJE REDNI POTNIŠKO BLAGOVNI PROMET IZ JADRANA

SOSIĆ SOSSI MARIO OPČINE, TRG MONTE RE 4 - TEL. 21-155 Prodajamo plinske, električne in druge štedilnike znamke „ZÖPPAS“, radio aparate priznanih znamk in električni material ZASTOPSTVO „LIQUIGASA“

TURIST RESTAVRACIJA in kopališče SV. NIKOLAJ (ANKARAN) Prvovrstna hrana in vsakvrstne pišče - Weekend hišice, krasna plaža drevedna, sportno igrišče, bar, itd.

M. Wabsoave PROJEKTIRANJE-MONTAŽA CENTRALNIH KURJAV IN VOĐOVODNIH INŠTALACIJ KLEPARSTVO

Tassan Bruno TRST - ul. Udine 61 - Telefon 75-12 Vam nudi po ugodnih cenah motorje „MOSQUITO“, motokle „GANNA“, dvokolesa priznanih znamk ter pribor za „VESPE“ in „LAMBRETTE“

KRONIKA

SMRT ZASLUŽNEGA JAVNEGA DELAVCA V Ljubljani je umrl v starosti 86 let znani publicist in pisatelj Edbin Kristan, ki se je vrnil iz Združenih ameriških držav. Kot socialistični voditelj je deloval po letu 1900 tudi v Trstu.

OKOLI 400 SLOVENSКИH UCITELJEV IN PROFESORJEV Sindikat slovenskih učiteljev na STO je pričel izdajati lastno glasilo »Sloga«. V sindikatu sta se združili dve dosedaj organizaciji slovenskih učiteljev, in sicer Društvo slovenskih učiteljev »Sloga« in Sindikalno strokovno združenje slovenskih učiteljev na STO. Poleg omenjenega sindikata obstajata še Zveza učiteljskega slova, in v anglo-ameriški coni STO je danes okoli 400 slovenskih učiteljev, in sicer 200 profesorjev in 200 učiteljev. Skrajni čas je, da se vsaj na tem področju doseže enotnost!

BEGUNCI ODHAJAJO Število beguncev v tržaških taboriških se suka okoli 4.000-5.000. Po dolgem mrtvulu je v zadnjem času nastopilo v taboriških precejšnje gibanje. Tuje države so pričele zopet sprejemati begunce, predvsem Avstralija. Sredi decembra odpušče v Avstralijo čez Genuvo 275 beguncev. Avstralija bo skupno sprejela 1.000 beguncev iz tržaških taborišč. Begunci se morejo obvezati, da bodo v Avstraliji delali 2 leti tam, kamor jih bo država poslala. Avstralija zahteva mlajše moči. Čile bo sprejel 126 ljudi, Brazilija 45 in Venezuela 24. Nekateri begunci so nam pripravljali, da bi se radi vrnil v Jugoslavijo. Med Rusi je mnogo zelo starih ljudi. Toistojeva ustanova bo v Cannah sprejela 92 ljudi. Begunci iz cone B, ki niso našli zatočišča pri sorodnikih v T-etu, namerjavajo poslati v Italijo mecano Nomadelfijo.

KRATKA ZGODOVINA TRSTA »Nova doba« (New Era), glasilo Ameriške bratske zveze (zavarovalnice v Clevelandu), je objavilo članek »Kratka zgodovina Trsta« v angleščini. V tem članku smo zadel na zgrešno navajanje, da je glavno mesto cone B Pulj. Članek se zaključuje s pripombo, da bo list z zanimanjem sledil razvoju tržaškega vprašanja. Konec tega leta bo

XXX NA OTOKIH ZELENEGA RTA Ker je gospod C. opravljal tudi dolžnosti italijanskega konzula na otoku Sv. Vincenca in je bil hkrati tako dober poznavalec krajevnih razmer, sem ga prosil, da mi pomaga s posredovanjem pri oblasteh. Nameraval sem namreč vkrcati čimveč živih, pitne vode in ker je bila »Genova« popolnoma prazna, tudi nekaj ton surove. Ta naj bi nudila lažjo rešitvo stabilnost na valovih odprtega morja. Kot zavoro sem izbral sol, ki je bilo na otoku dovolj po pravzaprav cent in ker sem vedel, da jo imajo v Severni Braziliji lahko dobro prodal.

Poveril sem brodske papirje v ljudemenu tajniku črnca, na katerega sem nalepil skladščico ob mojem prihodu. Objubil mi je, da mi bo do prihodnjega jutra uređil vse, kar sem hotel. Rade volje sem se odzval ponudbi gospoda C., ki je na vsak način hotel, da nadaljujemo razgovor pri njem in njegovem domu. Vedel sem, da mi bo ta tako tekoče preizkušeno. Moje povedal še marsikaj zanimivega. Ko sem se kasno popoldne v še skotno nastopajočem mraku poslovil od prijateljskega gostitelja in njegovega priateljskega doma v predmestju Porto Grandu, sem o življenju in gospodarstvu položaju na otokih Zelenege morja vedel več kot marsikateri portorčan in uradnik na njih.

Omenil sem že, da so ti otoki vut-kanjskega izvora. Nastali so kot posledica močnih eksplozivnih, potresnih in vulkanskih potresov. Najbolj paradoksalno na kopnem in v morju je ta, da se s katastrofo in rušenjem v naravi izvede ustvarjalno delo. Tako nastajajo otoki, na katerih se na razgledni način poraja fauna in flora ter se na njih naseljuje tudi ljudje.

preteklo 55 let po ustanovitvi Ameriške bratske zveze.

ZOPET BOMBA Dne 26. novembra okrog 8 zvečer so neznanici vrgli v Gorici bombo v hišo, v kateri stanuje predstavnik gorških Slovencev v mestnem svetu Bogomir Pavlin. Bomba je poškodovala zid in je razbila okno. Po vsej verjetnosti so napadali hoteli vreči bombo v gostilno, ki jo vodi svetnikova sestra in v kateri je v tistem trenutku sedel v družbi prijatelj.

ALI BODO AMERICANI PLACALI? Ameriška vojska je plačala najemnike na zemljišča, ki jih je zasledila za svojo uporabo. Lastniki so bili včasih z določeno najemnino zadovoljni, pogosto pa tudi ne. Po anglo-ameriškem sklepu z dne 8. okt. so Američani nekatera zemljišča zapustili. Na nekaterih zemljiščih so napravili veliko škodo. Z njih so namreč odpeljali zemljo. Tako se je zgodilo tudi z nekim velikim travnikom (okoli 26.000 kv. metrov) med Opčaino in Prosekom, za katerega so plačevali 32.000 lir na leto. Kaj zdaj s takšnim travnikom brez zemlje? Na njem je poprej raslo okoli 100 stotov sena na leto. Lansko leto je bilo seno celo po 6.000 lir za stot. Koliko bodo Američani plačali za travnik? Vsekakor bi bilo primerno, da bi se Američani z lastnikom pogodili, preden so pričeli odvažati zemljo, ki je na Krasu tako dragocena.

V KONOPLJARNI NI DELA V tržaški konopljarini so delavke stavkale več dni, ker so jim skrajšali delo na 24 ur tedensko. V torek so delavke demonstrirale po mestu. Z vrnjenjem številki smo na kratko omenili hrupne demonstracije tržaških delavcev po tržaških ulicah, v uradu za delo in na županstvu.

Demonstracije so se ponavljale več dni zaporedoma. Poročila o njih so bila v ves svet. BEDA MED TRZASKIM POMOŠKIM PROGRESSO» Il Progresso« poroča, da je zavladala brezposelnost med tržaškimi mornarji. V nekdanjih časih je tržaško pomorstvo dajalo kruha okoli 8.000 mornarjem, danes jih zaposluje samo nekaj ti-

iz TRSTA v BUENOS AIRES

no strateško vlogo in so Portugalcem dajali neprecenljivo oporo pri njihovih osvajalnih podvigih v Južni in Srednji Ameriki. Ležijo namreč točno na pol poti med Lizbono in Severno Brazilijo. Po osamosvojitvi Brazilije in ostalih južnoameriških držav je strateška važnost teh otokov vedno bolj slabela ter jih vira zadnjih dveh svetovnih vojn našega stotletja sploh ni zajela.

PORTO GRANDE OŽIVJE SELE PO SONČNEM ZAHODU Čim bolj so se daljše sence vitkih palm v malem pradu, čez katerega sem hitel proti središču mesta, tem bolj se je prebujalo življenje v njem. Zjutraj tako prazna glavna ulica je bila sedaj polna domačinov, med katerimi sem s lahkoto opazil bele obraze potnikov s francoskega potniškega parobroda, ki je skupno z nami prišel v pristanišče. V veselim življenju sem najbolj pogosto zopet čul besede »souvenir« in vsak belec je imel okrog sebe najmanj dvajset črnih jantinov, katerih se je v s tešavo otepal. To naslednje moledevanje je pa kmalu prenehalo, ko sta se na sprehajališču prikazala moja stara znanca — bosonoga čuvaja. Zadostoval so njuni resni pogledi in že so se razposajali poboljni porazgovori med gručo odraslih, ki so pred hišami uživali v prijetnem večernem hladu. Kdo ve, če bi ta dva moža ostala, ve imela isti uspeh s tržaškimi razgledajči ob demonstracijah?

ZAKAJ TOLIKO POHABLJENCEV? Ko sem tako hodil mimo gruče hla-dečih se črncev, sem presenečen opazil, da je bilo med njimi veliko šte-tilo pohabljenecv in takih, ki so ime-ili izkazane obraze ter druge teles-

soč. Ti delajo v izmenah. Poleg tega se ne vkravajo vedno v Trstu, temveč po italijanskih lukah, kamor morajo s trebuhom za kruhom. Med nezaposlenimi mornarji se je ustanovil odbor, ki bo pri vodstvu »Tržaškega Lloyd« prosil za izredno podporo.

Nevarnost za tržaški velesojem Velesojemska uprava si prizadeva, da bi si za prireditev leta 1954 zagotovila večjo udeležbo. Z delom bo torej morala bolj pohiteti, ker bo prihajajoče leto sejem pr, kakor je bil letos. Po vesteh, ki prihajajo iz uprave, vlada tam glede udeležbe precejšen optimizem.

Upravo bi radi danes opozorili na neko okolnost, ki utegne imeti vprav katastrofalne posledice za uspeh velesoja. Vse kaže, da se bo tudi letos vnel oster boj za kontingente, namreč za sejemski kontingent, ki naj se prisodi Jugoslaviji. Zanjdič je vojska uprava končno pristala na jugoslovanske zahteve glede višine kontingenta in s tem zagotovila jugoslovansko udeležbo. Kasneje so upravne oblasti na pritisk iz Rima odlašale z izdajanjem uvoznih licenc v okviru sejemškega kontingenta. Zdjaj so iznašli drugi manevec: sejemške kontingente so namreč uvrstili v okvir tržaško - jugoslovanske kirilinge, ne da bi ta okvir sorazmerno povečali. Praktično pomeni to, da so sejemski kontingenti izgubili značaj sejemskih, ki so izločeni iz okviru običajne kirilinge. Gre torej za izigravanje dobre vere Jugoslovancov, ki so prišli na sejem pod posejmo, da se Jugoslaviji dovolji kontingent v skladu s pomenno jugoslovanske trgovine za Trst.

Ako je sejemski upravi rečeno do tega, da prihodnjega sejma udeleži tudi Jugoslavija, naj se za zadevo temeljito pobriga!

POLOŽAJ V MESTNEM SVETU SE JE RAZČISTIL

Predstavniki kominformistov so v tržaškem mestnem svetu glasovali z vladajočo stranko demokristijanov in z neofašisti za resolucijo, ki je v popolnem skladu s politiko rimske vlade. V njej se zahteva plebiscit glede Trsta, oziroma vsega Svobodnega tržaškega ozemlja, ne da bi bil značaj plebiscita preciziran; ali gre za izbiro med Italijo in Jugoslavijo ali pa med Svobodnim ozemljem in Jugoslavijo, oziroma med Svobodnim ozemljem in Italijo. Ker so

tako zanimivega v tej zakajeni dvorani. Bila je polna francoskih potnikov, ki so vsi smejali se zrl v doloceno smer, kamor pa mi pogled kljub svajanju s komolci in vzpenjanju na prste nog ni uspel prerediti. Na uho so mi med glasnim smehom dolgalec od časa do časa prihajali nežni zvoki glas, ki se mi je zdel neverjetno poznan. S pomočjo visokega mulata, ki je na vratih zabavščica zapiral pot rudovodni gruč, sem se končno prenil čez prag. Mojim očem se je prav na dnu močno zakajene dvorane nudil prizor, ki se mi ne bo nikdar izbrisal iz spomina. Poleg glasovirja, po katerem je neumljenju razbijal črnc goriske postave, je stal Gomez v skrbno zlikani beli obleki in s tropsko čelado na glavi ter prepeval špansko popevko: »Tengo una vaca lechera...« (Imam kravo, ki je polna mleka...) Da bi slika bila še bolj popolnejša, je na njegovih desnih rami čepela mala opica, naš Pepček, ki je mirno obrlala veliko banano.

Bil sem preveč presenečen in za nekaj trenutkov sem z odprtimi usti buljil v ta smešni prizor, dokler me niso predramili veseli vzkliki, ki so prihajali iz prav nasprotnega kota zabavišča. Ob veliki mizi, ki je bila polna steklene piva in vina, so se mi režali znan; obraz mornarjev in potnikov z »Genove«, med katerimi sem opazil še nekaj zapeljivih oči in pretirano pobarvanih ustnic, ki so gotovo pripadale potnikom francoskega parnika. Od tega trenutka dalje moj spomin na ta dan ni več tako jasen. Zdi se mi, da je Gomez še večkrat pel, in sicer v baru francoskega parnika, kamor smo se kasno v noč preselili; in okoli Gomeza so plesale improvizirane odaliske. V spomin mi prihaja še več raznih prizorov. Nikakor pa se ne morem spomniti, kako sem se zopet znašel na trdem lesišču v svoji kabini na »Genoviu in kje je Gomez iztaknil bele obleke ter tropsko čelado, od katerih se vsot pot ni več ločil.

K. P. (Se nadaljuje)

Colonello Gottardo & C. - Zaloga istrskih in vipavskih vin ter kraškega terana Skladišče in uradi: TRST, UL. DEL TRIONFO ŠT. 3 TELEFON ŠTEV. 28-679 - NA DOMU: TEL. ŠT. 41-173

TRŽNI PREGLED

Vestnik KMEČKE ZVEZE

SEDEŽ: TRST, ULICA FABIO FILZIŠT. 10 I. - TELEFON ŠT. 54-58

Da bo zemlja kakor kvas!

Tržaški trg

KAVA

TRST. Povprečne cene na viru proizvodnje: **brazijska kava**, v dolarjih za 50 kg fob; Rio N.Y. 5.51; Rio N.Y. 3.53; Santos Superior 65.50; Santos extra prima crivello 18 69.50; Victoria 5 good to large bean 50; **srednjeameriška kava**, v dolarjih za 50 kg fob; Haiti naravna XXX 63.25; Salvador 65; Kostarika 69; **arabska kava**, v šilingih za 50 kg cif; Gimma 420; Moka Hodeidah 1 474; **afriška kava**, v šilingih za cwt cif; Uganda prana in prečiščena 365; **indonezijska kava**, v florintih za 100 kg cif; Bali Robusta 10-12% nečistoče 375.

Povprečne cene ocarinjene kave od uvoznika do grosista v lihah za kg netto ponovno pretehtano blago **brazijska**: Rio N.Y. 5.1255; Rio N.Y. 3.1275; Santos Prime 1390; Santos extra prima crivello 18 1430; Victoria 5 good to large bean 1.205; **srednjeameriška**: Haiti naravna XXX 1.420, San Salvador 1.420; Kostarika 1.520; **afriška**: Uganda prana in prečiščena 1.210; **indonezijska**: Bali Robusta 10-12% nečistoče 1.190; **arabska**: Gimma 1.290; Moka Hodeidah 1.1365.

KAKAO

TRST. Povprečne cene kakava: Accra good fermented new crop 312/6 šilinga za 50 kg cif Trst proti izročitvi v novemburu-januarju, 306/3 proti izročitvi v decembru-februarju, 303/9 proti izročitvi v februarju-aprilu; 301/3 proti izročitvi v marcu-maju; Ceylon EA1 300 šilingov za cwt cif Trst proti takojšnjemu vkrcaju; Ceylon A1 330; Ceylon B1 305; Ceylon EB1 305; Ceylon A1 B1 mešan 317/6; Ceylon BB1 285; Ceylon Standard 20 308; Ceylon B2 270; Samoa new crop grade 1 330 šilingov za cwt cif proti takojšnjemu vkrcaju; Samoa new crop grade 2 320; Bahía 280 šilingov za 50 kg cif proti vkrcaju v novemburu-decembru; Grenada 310 šil. za 50 kg fob; Navidad Arriba 56 dolarjev za 50 kg cif jadranska pristanišča.

SLADKOR

TRST. Vzhodna Nemčija je ponudila svoj sladkor po 36/6 funta šterlinga za toho cif sredozemska pristanišča, kar odgovarja približno 34 funtom šterlingov fob Trst. Českoslovaški sladkor stane 35/10 funtov za 1000 kg fob Trst. Od letošnjega julija do zdaj je cena čisto škrovaškega sladkorja padla za 6/10 funtov za ton. Madžari ponujajo svoj sladkor po 106 dolarjev v italijansko-madžarskem kiringu ali proti plačilu v valuti, fco prevoz Trst ali Trbiž.

Italijanski trg

Na italijanskem trgu žitaric ni ravnotežja. Žitinski trg je še vedno v krizi. Oljivo olje je nekoliko pridobilo na ceni. Cene mehke pšenice so se ohranile na precejšnji višini, kar velja tudi za trdo pšenico. Večje je povpraševanje po koruzi in po neoluščeni rižu. Povpraševanje je naraslo zlasti za boljše vrste neoluščene riža. Precejšnje je povpraševanje tudi po krmi, cene so čvrste. Cena slame je še vedno v porastu. Na trgu z živino in s prašiči vlada mirnilo. Cene so vnovič padle za 5 do 10 lir pri kg. Ustajena je cena mesa, kakor tudi cene sira. Vino je še vedno predmet živahne kupčije. Cene so čvrste. Normalen je potek kupčij s sadjem in zelenjavo. Večje povpraševanje po mandljih je povzročilo skočje cene.

ZITARICE

FIRENZE. Za stot fco Firenze: emiljska mehka pšenica 7.650-7.700; pšenica krajevne proizvodnje 7.600-7.650; oves 4.100-4.200; maroški oves 4.350-4.450; argentinški oves proti izročitvi v februarju 4.100-4.500; koruza marano 5.600 do 5.950; beneska koruza 6.000-6.100; hibridna koruza 4.950-5.000; maroški neoluščeni ječmen 4.400-4.450; argentinški neoluščeni ječmen proti izročitvi v januarju 4.450-4.550; argentinška rž proti izročitvi v februarju 3.650-3.700, proti takojšnji izročitvi 3.800-3.850; pšenični otrobi 3.000-3.100; moka iz mehke pšenice tipa »0« 9.200-9.300, iz pšenice tipa »1« 8.900-9.000, iz pšenice tipa »2« 8.600 do 8.700.

VERCELLI

Neoluščeni riž navaden 6.000-6.500; Pierrot 6.000-6.500; Roncarolo 6.300-6.700; Arborio 6.400-6.700; Adizione 6.700-7.000; Maratelli 6.500-7.100; Rizzotto 6.700 7.200; Sesia 7.400-7.800. — Oluščeni riž navaden 9.200-9.400; Pierrot 9.900-10.200; Ardzzone 10.700-11.000; Maratelli 11.400-11.600; Rizzotto 12.300 do 12.500; Arborio 14.600-15.000.

ZIVINA

FIACENZA. Telički za rejo 220-260; telički za zakol I. 380-420, II. 240-290; junice za rejo 6-12 mese. 210-250; junice in junice za zakol I. 230-260, II. 190 do 230; molzne krave 140-170.000 lir glava; krave za zakol I. 180-220, II. 100-220; debeli volji za zakol I. 250-270, II. 200 do 220; volji in junce za delo 240-280; bikji za zakol 240-260; prašiči nad 150 kg 290-310, 120-150 kg 290-310; suhi prašiči 80-120 kg 270-290, 20-80 kg 250-290; prašički za rejo 230-270.

PERUTNINA

MILAN. Zive rabe 450-500; zaklane 525-575; živi kapuni 700-750; zaklani 950 do 1.000; živi zajci 280-320; zaklani s kožo 380-420, brez kože 380-450; žive pigatke 650-700; zaklane 900-950; žive ko-

koši 825-600; inozemske žive 525-550; zaklane kokoši 725-775, zmznjene inozemske kokoši 550-575; žive gosi 350-375; zaklane 375-400; živi piščanci, lombardski 850-900; živi piščanci, lombardski 675-725; piščanci I. 650-700, II. 525-575; zaklani piščanci I. 950-1.000, II. 800-850; živi purani 450-500, zaklani 625-650; žive pure 550-650, zaklane 650-750; žive jajca I. 42-43, navadna 39-40.

MLECNI IZDELKI

CREMONA. Maslo I. 850-860, II. 760 do 780, III. 720-730, IV. 680-690; sbrnz svez 490-520, star 3 mes. 590-630; provolone svez 470-510, star 3 mes. 580-590; trdi sir kraj. proizvod. svez 680-690, majski proizvod. 1953 610-650, zimski proizvod. 1952-53 840-880, majski proizvod. 1952 880 do 900; emmenthal svez 470-540, emmenthal star 3 mes. 570-590; italico svez 450-460; taleggio svez 380-380.

OLJE

FIRENZE. Oljivo olje extra do največ 1 stop. kisl. 440-445, do največ 1,50 odst. kisl. 430-440, do največ 2,50 odst. kisl. 420-430, do največ 4 odst. kisl. 410 do 420; dvakrat rafinirano tipa »A« 415 do 425, tipa »B« 370-375; navadno semenko olje 370-375; olje iz zemeljskih lesnikov 390-400.

VINO

MILAN. Cene za stot/stop. fco milansek postaja: Piemonte črno 10,5-11 stop. 630-670, 11-12 stop. 670-710; Barbera 710 do 730; Oltrepave pavese 10-11 stop. 600 do 610, 11-12 stop. 640-670; Mantovano črno 600-630; Valpolicella in Bardolino 690-710; Soave belo 730-760; Emiljsko 10-11 stop. 610-650, 11-12 stop. 650-680;

MEDNARODNA TRŽIŠČA

CHICAGO	17/IX	2/XI	1/XII
Pšenica (stot. dol. za bušel)	200 3/8	196 7/8	201 1/4
Koruza (stot. dol. za bušel)	149 1/8	147 7/8	157 3/8
NEW YORK			
Baker (stot. dol. za funt)	32.-	30.-	30.-
Cin (stot. dol. za funt)	82,25	81,50	83.-
Svinec (stot. dol. za funt)	13,50	13,50	13,50
Cink (stot. dol. za funt)	10.-	10.-	10.-
Aluminij (stot. dol. za funt)	21,50	21,50	21,50
Nikelj (stot. dol. za funt)	60.-	60.-	60.-
Bombaž (stot. dol. za funt)	33,55	33,05	33,95
Zivo srebro dol. za steklenico	186.-	186.-	186.-
LONDON			
Baker (f. šter. za d. ton)	273	252	230 1/2
Cin (f. šter. za d. ton)	635.-	607.-	630.-
Cink (f. šter. za d. ton)	75 3/4	77.-	78.-
Svinec (f. šter. za d. ton)	94.	90.-	90.-
SANTOS			
Kava Santos C (kruzejrov za 10 kg)	281-90	228 50	285.-

Razvoj cen na mednarodnem trgu ne kaže enotne smeri.

Cene kavnika n. pr. so se učvrstile, pravtako cene čina, kakao je zaznamoval vprav rekordne cene. Pravitlako se opaža naraščanje cen žitaricam, z druge strani pa je n. pr. cena volne precej popustila. Popustanje so zaznamov. i tudi pri ceni cinka in svinca. Indeks cen na ameriški blagovnih borzah je v terminski kupčiji naradovol od 159,30 na 160,77, proti takojšnji izročitvi pa od 168,60 na 170,55. Med izdodki mednarodnega pomena se omenja podpis mednarodnega sporazuma o sladkorju, ki bo uveljavljen po vsej verjetnosti 1. januarja 1954. Povsetovanja so se udeležili predstavniki 22 držav; na sporazum je pristalo 17 držav. V Zenevi zaseda mednarodna konferenca za cin.

ZITARICE

V tednu do 27. novembra je cena pšenice v Chicagu napredovala od 197% na 199 5/8 stotinke dolarja za bušel proti izročitvi v marcu. Vzporredno je napredovala tudi cena koruze od 151% na 156% stotinke dolarja za funt. To je treba spraviti v zvezo z manj ugodnimi poročili o ameriški letini. Pošiljke iz Kanade so redkeje, ker imajo tam opravka z vzkladisčenjem nove žetve. Terminsko kupčijo bodo v Londonu odprli 4. januarja, v Liverpoolu pa je bila odprta 1. decembra.

SLADKOR, KAVA, KAKAO

V uvodu smo že omenili mednarodni sporazum o sladkorju. Sporazum ima predvsem namen zagotoviti določeno višino ceni sladkorja, ki je v zadnjem času padla. Omenili bodo izvoz sladkorja prav zato, da ne bi cena na svobodnem trgu padla izpod 3,25 stotinke dolarja za funt. Na konferenci Britanske skupnosti je Vel. Britanija izrazila svojjo pripravljenost, da bo v letu 1954 plačevala sladkor uvožen iz domovinih po 41 funtov šterlingov za (ono, medtem ko je doslej veljala cena 42 1/3.

Cena kave je v New Yorku ostala v bistvu neizpremenjena pri 58,26 (teden poprej 58,36) stotinke dolarja za funt. Pod vplivom o pičem pridelku v Afriki je cena kakava v New Yorku napredovala od 40,75 na 43,38 stotinke dolarja za funt.

KAVCUK

Cena kavčuka je v New Yorku napredovala od 20,30 na 21,05 stotinke dolarja za funt. Skok so zabeležili tudi v Londonu, kjer so kupci za vrsto RS ponujali 17% (teden poprej 16%) penja za funt, medtem ko so prodajalci zahtevali 17/78 (teden poprej 17). Potrošnja naravnega kavčuka je v oktob-

Modena 610-650; Romagna belo 620-640; črno 600-630; Toskansko navadno 620-650; Marche belo 640-670; črno 640-670; Barletta extra 13-14 stop. 625-645, 14-15 stop. 615-635; Barletta navadno 12-13 stop. 565-595, navadno 13-14 stop. 595-615; Sansevero belo 11-12 stop. 630-650, 12-13 stop. 620-640; Lecce 13-13 stop. 600-620, 14-15 stop. 620-630; Piemontski moškat 12.800-13.300 lir stot; moškat Oltrepave pavese 11.200-11.700.

KOZE

REGGIO EMILIA. Za kg osoljenih koz z repom: voli do 40 kg 265-280, nad 40 kg 270-275; bikji do 40 kg 230-240, nad 40 kg 205-215; teleta 3-6 kg 790-800, 6-8 kg 770-780, 8-12 kg 600-610, 12-20 kg 440-450, 20-26 kg 360-370; teleta do 30 kg za glavo in prakli 290-295; konji 205 do 210; mezi 150-160; osli 120-130; ovni 220-230, ovni suhe kože 100-140.

POVRTNINA IN SADJE

MILAN. Suh česen 180-200; repa 50 do 70; korenje 40-60; cvetača 50-70; ohrovt 30-40; cikurija 30-45; čebula 30-45; solata endivija 80-120; krompir 26-42; peteršilj 80-110; zelena 70-100; špinaca 90-120; buče 29-31; kostanj 35-60; kaki 35-80; jabolka Delicious I. 110-150, II. 70-90, Jonathan I. 130-140, Morgenduff 80-110; navadna mešana jabolka 30-70; hruške navadne 30-70, Kaiser I. 160-190, II. 90-119; pomaranče navadne 70-100; limone 135-150; mandarini navadni 100-140; smokve 80-105; mandlji neoluščeni 140-160; lešniki 240-250; orehi navadni 170-200; italijanske slive v zabojih 210 do 230; kalifornijske 480; suho grozdej 230.

Kmet in vrtnar v decembru

Na polju in na njivi. Razvažamo gnoj na njive, ki smo jih namenili, ranemu žitu in krompirju, če nam vreme še dopušča ga tudi raztrosimo in podorjemo. V nabrežju je primeren čas za setev pšenice »Mentana«, v kolikor se gojitev te pri nas še izplača. Očistimo odvodne tudi vrste vrtnice, ki jih bomo gojili na posameznih delih vrta po načrtem kolobarenju.

Na vrtu. Nadaljujemo z gnojenjem in prekopavanjem zemlje za prvo pomladansko setev. Hlevski gnoj dopolnjujemo z umetnimi gnojili, ki jih trosimo še pred kopanjem in pri tem upoštevamo tudi vrste vrtnice, ki jih bomo gojili na posameznih delih vrta po načrtem kolobarenju. V zavetnih in sončni legi sejemo v tem času lahko kdratostrano rezivko in rano glavnoto solato »Kraljico majaj«. Sadimo tudi na odprto, četudi nekolkotno vetrovne lege čebulček in česen. Ako je na vrtu dovolj zemlje na razpoložen, sejemo v njegovo sončno lego tudi zgodnji grah ekspres ali valaskak

OBVESTILO LASTNIKOM ODBRANE GOVEJE ZIVINE

Področno kmetijsko nadzorništvo bo izjemoma razdelilo pogače koruznega jedra po nižini cen. Razdeljevanja bodo lahko deležni vsi rejci odbranih krav, vpisanih v rodovniško knjigo, če dokažejo, da redijo njih (teleta, samice), rojena med junijem-novembrom t. l. Zainteresirani živinorejci se vabijo, da dvignejo za vsako rejeno telet (samico) pri Področnem kmetijskem nadzorništvu - Ulica Ghega, 6 (soba 4) tozadevno nakazilo za 2 stota goba po polovični ceni.

Ker znaša cena pogače 5.200 lir za vsak stot, mora položiti živinorejec od dvigu nakazila vsoto 5.200 lir, ustrezačjo polovični ceni dveh stotov krmila.

JAVNA POMOČ SLOVENSKI KMETIJSKI SOLI

Na povabilo vodstva je nedavno obiskal novo slovensko kmetijsko šolo v Podvrljah na Koroškem predstavnik ameriške Uprave za delo v tujini (FOA Foreign Operations Administration), ki ima sedež na Dunaju, Vodstvo kmetijske šole je vložilo prošnjo za podporo. Predstavnik se je pohvalno izrazil po vzorni ureditvi šole, zlasti o oddelku za živinorej. Ogledal si je tudi internat.

SVETOVNI PRIDELEK JABOLK IN HRUSK

Ceprav bo splošni pridelek jabolk in hrušk letos v Evropi manjši kot lanske leto, se bo trgovina s tema dvema vrstama sadja med državami članicami OEEC zaradi povečanja povpraševanja držav uvoznice dvignila.

Po poročilu delovnega odbora za sadje in zelenjavo pri Organizaciji za evropsko gospodarsko sodelovanje, ki se je nedavno sestal v Parizu, je predvideni zmanjšani pridelek pripisati predvsem manj ugodnim vremenskim razmeram kot lanske leto. Odbor je ocenil pridelek hrušk na 1.490.000 ton, to je 17% manj kot leta 1952-53 in 21% več kot leta 1951-52; pridelek namiznih jabolk pa na 3.650.000 ton, to je 25% manj kot leta 1952-53 in 5% več kot leta 1951-52.

SVICA O NAPREDKU V BOSNI

Dopisnik lista »Neue Zuercher Zeitung« je prisotnostvo svetanostim v Jajcu, kjer so slovesno proslavili desetletnico proglasitve zvezne republike Jugoslavije. Po odhodu državnikov se je razvila ljudska veselica. Plesali so vse vprek; muslimani, pravoslavni in katoličani v svojih značilnih nošah. To je prebivalstvo z okoljskih hribov, ki je vedno bilo revno, in ki je pričela ceniti napredek v kmetijstvu od trenutka, ko so posekali izrastle povojne kmetijske poljake, piše Svicar. Ljudstvo ceni napredek, ki ga je prinesla nova vladavina ter zaostali deželi: šole, gonjo proti dehidni boleznem in bolj pravično razdelitev narodnega dohodka med bogatimi pokrajnima in ravnini in pasivnih krajih v gorah.

AMERISKI ZAHVALNI DAN

Dne 26. novembra so Američani tudi v Trstu proslavili svoj zahvalni dan. O tej navadi piše slovenski list iz Clevelanda »Nova doba«: Amerikemu zahvalnemu dnevu bi manjkala karakteristika, če ne bi bilo na mizi puranove pečenke in vkuhanih jagod, ki jih imenujemo cranberries. Tradicija pravi: Ko so beli priseljenici na tem kontinentu obhajali svoj prvi zahvalni dan, so se gostili z nastreljenimi divjimi purani in drugo divjačino ter poslástico omenjenih rdečih jagod. Na te jagode, ki rastejo v močvirnatih krajih, so bele priseljenice opozorili Indijanci. Priseljenici so jih imenovali crane berries (jagode žerjavov), ker so jih žerjavi radi obirali. Značilno je, da te rdeče jagode rodi nizko grmičje, ki uspeva v močvirnav-

in podobne. Sicer pa sejemo grah pri nas rajši v vinogradih.

V vinogradu in sadovnjaku. Pripravimo si kole in beke za vezanje trt. Kole olupimo dokler so še sveži in jih namakamo vsaj teden dni v približno 5% vodni raztopini modre galice (brez apna), da bodo trajali v zemlji več let.

Ob suhem vremenu nadaljujemo s pašanjem za nov nasad trt in sadnih dreves. V zavetnih legah in če je prej skopana zemlja dovolj rahla, sadimo še vanjo mlade trte in drevesca. Zadnji čas je, da odpravimo pred mrazom prvo zimsko skropjenje, ki je zlasti važno za breskve in je prav koristno tudi drugemu sadnemu drevju.

V kleti. Ne odlašaj več s prvim pretakanjem mladega vina. To delo moraš opraviti ob jasnem in mirnem vremenu. Sode s pretocičnim vinom moraš pogostoma — vsaj enkrat tedensko — dopolniti do vehe. Ta naj bo tesno zaprta ali začepeana s čepom iz zdrave plutovine. Ne odpiraj vehe po nepotrebnem in vino za poskušanje toči le skozi pipico iz trdega lesa ali pa iz rogovine.

in krajih. Vsaj pozimi mora voda poplaviti kraje, kjer raste to grmičje. Dane nabavljamo večinoma te jagode s kultiviranih plantaž v državah Massachusetts, Wisconsin, New Jersey, Washington in Oregon. Povprečno jih pridelajo okrog 800.000 sodov na leto. Dobra plantaža da do 300 bušlov pridelka. V Evropi raste neka sorodna vrsta; v slovenščini menda imenujete iste jagode prunice. Botaniško ime za ameriške cranberries je Vaccinium macrocarpum.

ZA RAZISKOVANJA NA PODROČJU PREHRANE

Ustanova za prehrano, organizacija, ki jo podpira ameriška živilska industrija objavlja, da je nakazala devetim ameriškim univerzam 50.000 dolarjev kot podporo za razna raziskovanja na področju prehrane. S tem so se prispevki za raziskovanja, ki jih je naklonila navedena ustanova letos, povečali na okoli 260 tisoč dolarjev.

DOBRA SLADKORNA LETINA V NEMCIJI

Po uradnih cenitvah bodo pridobili v Nemčiji 1,17 milijona ton sladkorja, medtem ko je lanske proizvodnja vrgla samo 806.000 ton. Proizvodnja se je torej povečala za 45,1 odst. Z lastno proizvodnjo bodo Nemci letos krili 20 odst. domače uporabe. Uvozili bodo kvečme 150.000 ton.

Tehnične novosti

LETALA S HITROSTJO 2400 KM NA URO

Glavni inženir tovarne »Armstrong Siddeley Motors, Ltd.« Anthony Head, je izjavil, da bo pri vojaških letalih zelo verjetno treba razviti nov tip letal, popolnoma drugačen od današnjega. Kot znano, izdeluje tovarna »Armstrong Siddeley Motors« svetovno znane plinske turbine »Sapphire« za vojaška letala. Cim je bil rešen problem letenja z nadzvono hitrostjo, lahko pričakujemo, da bo mogoče doseči še enkrat tako veliko hitrost, to je kakih 2400 km na uro. Glede civilnih letal pa je izjavil, da tako on kot njegovi kolegi konstrukterji, še vedno vidijo osnovno potrebo po letalih s podzvono hitrostjo. »Z izkoriščanjem vseh znanih zvičaj bi bilo mogoče zmanjšati potrošnjo goriva pri civilnih letalih za 30%,« je izjavil Head.

STEKLKO KOT JEKLO

Nedavno je neka tovarna iz Leicesterja v Londonu prikazala predstavniško industrije in tiskar raznovrstno zanimivo uporabo steklenega vlakna: iz njega je mogoče izdelovati sestavne dele za letala, umetne ude, gredelj za majhne ladje, stolice, žebelke, čelade za motoklistrsne dirkače, senčnike in kovčke.

To podjetje uporablja stekleno vlakno pri proizvodnji prozornega valjane materiala kaskalita, ki ga uporabljajo kot nadomestilo za steklo pri oknih, ker propušta v notranjost prostorov 66% sončne svetlobe. To je nadalje naravnost idealen material za prevleko polken, ker je odporen proti sunkom ter je močnejši od jekla, pri tem pa je zelo lahek: 20 mg blaga iz novega materiala tehtja komaj 227 gramov.

ZOBNA PASTA IN GNITE ZOB

Britanska zdravniška revija »Lancet« povesča enega izmed člankov v svoji zadnji številki vprašanju zobne ščetke in zobne paste. Pisec članka prihaja do naslednjih zaključkov: Zelo priporočljivo je čistiti si zobe, toda zgolj iz estetskega vidika, kajti zelo naivna iluzija je, iskati kakršno koli zvezo med to odlično udomočeno navado in možnostjo, da bi tako preprečili gnitje zob. Na gnitje zob ne vplivata niti zobna ščetka in še manj zobna pasta. Zato je treba ono kot drugo imeti le za kozmetični sredstva, ne pa za proizvoda, ki bi zanimala bodisi medicino ali higieno...

ZAHTEVAJTE
OSVEŽUJOČA ZDRAVILNA
Radenska ZDRAVILNI VRELEC
SRCE-ŠETRA
LEDVICE
ŽENSKÉ MOTNJÉ
IZ ČRAPANOSTI

Zastopnik in glavna založba: **ZADR. KONZORCIJ TRGOVCEV Z JEŠTIVINAMI**
TRST - Ulica Valdirivo št. 3 - Telefon 5034

Hotel „CENTRAL“
Hotel „D O R A“
Hotel „P I R A N“
Hotel „PARTIZAN“

in sobobno urejena nočna restavracija in bar „VESNA“ nudijo razne specialitete na žaru, dobru vino, prijetno zabavo ob najboljšem plesnem orkestru. ODPRTO VSAK VEČER

150 MODERNO UREJENIH SOB S TEKOČO VODO, OKUSNA HRANA, DOMAČA VINA

Prenotacije za skupine, bankete in posameznike. Telefonirajte na št. 31 in 34

P O R T O R O Z

Ribarič Ivan
Zaloga oglja, promoga in drv za kurjavo NA DRIBNO - NA DEBLO

UVOZ - IZVOZ

Vseh vrst trdnega in mehkega rezanega lesa, furrijia, vezanih plošč itd.

Brevzemamo prevoze vsakovrstnega blaga z lastnimi prevosnimi sredstvi

Urad: TRST ul. Crispi št. 14 Tel. 93-562
Skladišče: ul. delle Mitizie 14 - Tel. 96-510
telefonska številka stanovanja 95-918